JAK TO VIDÍ AMY

© David Hare, 1997
Translation © Jitka Sloupová, 1999
© Divadelní ústav, 1999
Práva k provozování díla zastupuje Casarotto Ramsay Ltd.,
60 Wardour Street, London W1V 4ND.
Práva k provozování pøekladu zastupuje AURA-PONT,
Radlická 99, 150 00 Praha 5.
ISBN 80-7008-083-3

OSOBY
Dominik Tyghe
Amy Thomasová
Evelyn Thomasová
Esme Allenová
Frank Oddie
Toby Cole

Místo dìje: v blízkosti Pangbournu a v Londýnì

Èas: mezi roky 1979 a 1995

Jak to vidí Amy bylo poprvé uvedeno 13. èervna 1997
v Královském národním divadle v Londýnì
na scénì Lytteltonova divadla.

Kdy budeme □ít, ne-li teï?
Seneca

PRVNÍ DÌJSTVÍ

Obývací pokoj venkovského domu v Berkshire, nedaleko Pangbournu. Píše se rok 1979. Na jedné stranì je pøístavek s verandou, plný pokojových rostlin. Vzadu vedou dveøe do chodby a na schodištì. Pokoj je zaøízen pohodlnì a s výjimeèným vkusem ve stylu moderního umìní let dvacátých a tøicátých. Pohovky a køesla jsou pota□ena zajímavì vybledlými francouzskými látkami. Léta se sem nekoupilo nic nového. U nejvìtšího køesla le□í odlo□ené vyšívání. Dùm byl kdysi domovem malíøe Bernarda Thomase a jeho dílo, trochu cézannovsky domácké, najdeme v celém pokoji. Jsou zde rozmístìny malé sošky, na jedné zdi visí talíøe, které navrhl, na jiné skøíòka s objets trouvés. *A pøece se tu umìní chová diskrétnì, bylo tu prostì tak dlouho, □e si ho jako souèásti □ivotního prostøedí ani nevšimneme.*
Je po pùlnoci, uprostøed léta, a venku je èerná noc. Teplé svìtlo vyzaøuje z rùzných míst pokoje nìkolik oran□ových stojacích lamp. Jedna lampa stojí u velkého stolu v zadní èásti pokoje. Uprostøed se sna□í Dominik Tyghe, nápadnì pøita□livý mladý mu□, spravit duši pøedního kola u pøevráceného staøièkého bicyklu. Vedle má pøipravené velké umyvadlo s vodou. Je mu teprve dvaadvacet, je vysoký a štíhlý, má dlouhé èerné vlasy a obléká se po studentsku nedbale. Kousek od nìj, u velkého stolu sedí o rok starší Amy Thomasová. Pøed ní le□í hromada rukopisù, kterými se neúnavnì prokousává a které opatøuje drobnými poznámkami. Je rovnì□ štíhlá a tmavovlasá, na sobì má d□ínsy a trièko a vyzaøuje tichou rozhodnost.
Kdy□ hra zaèíná, u□ spolu delší dobu mluví, zaujati svým konáním.

DOMINIK

Myslím, že je to ta vedle.

AMY

Chceš pomoct?

DOMINIK

Vzpomínej.

AMY

Co se má dìlat s tou vodou? Tu budeš urèitì potøebovat.

DOMINIK

To vím taky, že ji budu potøebovat, ale pochybuju, že vím proè.

Amy se láskyplnì usmìje na jeho zmatenou postavu. Do pokoje vejde Evelyn Thomasová. Je to bìlovlasá, na svých více než pìtasedmdesát let zachovalá žena, pohybuje se však a mluví pomalým, do sebe ponoøeným zpùsobem starších lidí. Pøináší hromádku velkých knih.

EVELYN

Chtìla jsem mu ukázat tohle album. Fotografie tvé matky, když byla mladá.

AMY

Je po pùlnoci. Nemyslíš, že bys mìla jít spát?

EVELYN

Èekám každý veèer.

AMY

Kdy se sem dostane?

DOMINIK

Klouzek. Klih. Malá gumová záplata.

EVELYN

To bývá rùzné.

DOMINIK

Jen že v jakém poøadí?

AMY

Hospodu už zavøeli.

Evelyn položila knihy na opaènou stranu stolu, než u které sedí Amy, a zaèala se jimi probírat.

EVELYN

Štìstí, že to tvùj otec nikdy nenašel. Esme na herecké škole, nìjaký mladík ji drží kolem pasu.

AMY

I kdyby se ti to podaøilo spravit, na pivo už je pozdì.

EVELYN

Bere si taxíka.

AMY

Z nádraží?

EVELYN

Ale ne, z Londýna.

AMY

Panebože!

DOMINIK

O pivo už nejde. Je to výzva.

Evelyn stále obrací stránky.

EVELYN

Esme s nìjakou mladou hereèkou. Vypadá dost vycmrdle.

AMY

Taxíkem z Londýna!

DOMINIK

Jde mi o uspokojení z dobøe vykonaného díla.

Evelyn na chvíli vzhlédne.

EVELYN
Øeklas jí, že pøijedeš?
AMY
Nechala jsem jí vzkaz. V divadle u nìjaké ženské. Mìla takový vychlastaný hlas. Tøi flašky dennì.
EVELYN
Áa, to byla její garderobiérka. Nosí tvídové suknì. A hlas má jako Humphrey Bogart.
AMY
To byla ona.
EVELYN
Zmínila ses o svém pøíteli?
AMY
Ne moc konkrétnì. Ale øekla jsem, že budeme dva.
EVELYN
Bude ráda, že jste tady. S nikým se poøádnì nestýká. Samozøejmì dìlá, že ano. Myslím, že nìkdy zajde k sousedùm. Ale radši bych je nepoèítala.
AMY
To ti vìøím.
EVELYN
Konì a operace kyèlí, jinak je to ztráta èasu. *(Obrátí další stranu.)* Tady je zase, vypadá jako cuchta.

Amy se zašla podívat, jak Dominik pokraèuje.

AMY
Ta malá gumová náplast pøijde semhle... ne, nejdøív ji v tom namoè.
DOMINIK
Myslíš, že je to jen tím, že bylo moc dlouho v garáži?
EVELYN
To je Bernardovo kolo.
AMY
Mysleli jsme si to.
EVELYN
Takže kdy to spoèítám, mrtvý je patnáct let. A na kole pøedtím nejezdil nejmíò dalších patnáct.
DOMINIK
V tom pøípadì se není èemu divit.
EVELYN
Èímž jsme se dostali až k válce.

Dominik se smìje beznadìjnosti svého poèínání.

DOMINIK
No, až na nìm jezdil, kdo chtìl, ztratil nám návod.
EVELYN
A víte urèitì, že máte správnou soupravu? Nikdy jsem od sebe nerozeznala tu na spravování kol od domácí tiskárnièky. Vyrábìla ji stejná firma.
AMY
Ale ano, jistì...

Dominik vezme do ruky plechovou krabièku.

DOMINIK
Je tady chlapík ve vestì s Union Jackem...
AMY
...tiskárnièka!
EVELYN
To není smìrodatné.
AMY
Co jen jsem se natrápila s tìmi gumovými bleškami, s prsty modrými od barvy...
EVELYN
No ano. Tvoje noviny.

Amy se vrátí ke stolu. Kvùli babièce zvýší hlas.

AMY
Ty si to pamatuješ? Dìlala jsem je celá léta. Tos nemohla zapomenout. Jak bys mohla? No jasnì. Jmenovaly se *Jak to vidí Amy.*

EVELYN
Tak, tak.

AMY
Vidíš. U tenkrát. Malá novináøka. Køí□ovky. Komiksy. Rozhovory. Obávám se, □e vìtšinou s mámou. Prodávala jsem je podomnì vdovám v Pangbournu. Vydìlala jsem majlant.

DOMINIK
Co jsi s tìmi penìzi udìlala?

AMY
Utratila, co jinýho. Všechny.

DOMINIK
Teï by se nám docela hodily.

Evelyn se vrátila k albu.

EVELYN
Esme, jak se smìje, nìkde u moøe. Má nemo□ný svetr.

DOMINIK
(èichá) Myslíš, □e se døív tohle fetovalo? *(Jde ke stolu, aby na prou□ek gumy nanesl lepidlo.)*

AMY
Dominik nepoznal kouzlo rodinného krbu. Vychovaly ho jeptišky.

DOMINIK
No, ne tak úplnì.

EVELYN
Co øíká?

DOMINIK
(zvedne hlas) Jsem sirotek.

EVELYN
To je mi líto.

DOMINIK
Vá□nì není proè.

Evelyn mluví, jako by tam Dominik nebyl.

EVELYN
A ví, kdo jsou jeho rodièe?

AMY
Ne.

DOMINIK
V□dycky jsem si myslel, □e by byli hrozní. A □e by je nezajímalo to, co zajímá mì. Nevím, jestli bychom si mìli co øíct.

EVELYN
Myslíte?

DOMINIK
Maximálnì bychom si øekli: „Tak to jste vy?“ *(Nezdá se, □e by ho to vyvedlo z míry.)* Podle mì to není zas tak dùle□itý. Jsou to cizí lidi. Nemyslím si, □e by mì nìjak poznamenali.

EVELYN
Vá□nì ne?

DOMINIK
Ne, opravdu ne. Jsem prostì to, co jsem. *(Na chvíli se u stolu zachmuøí.)* Vím, □e byli chudí. Øekl bych, □e se nevzali. Nìkdo mi myslím øíkal, □e moje matka umøela. Toti□ □e umøela hned pøi porodu. Ale kdy□ jsem se neptal, jak to mù□u vìdìt?

EVELYN
Ten tvùj mladík øíká ale divné vìci.

Amy Evelynina reakce rozruší.

AMY
Divné? Já mu rozumím.
EVELYN
Ano?
AMY
Jistì. Jeho rodina ho nechce. Dali mu to najevo tím, že ho opustili. Øekli tím: je nám líto, ale vlastnì se tì chceme zbavit.
EVELYN
Spíš nebyli schopní se o nìj postarat.
AMY
Ale vùbec ne. Tomu já nevìøím.
EVELYN
Ne?
AMY
Podle mì je to otázka vùle. Až jsi sebechudší. Je mi líto, ale když nìkdo nìco opravdu chce, když to chce tak... *(Náhle pøestane, v rozpacích.)* No øekni *sám*, Dominiku. Jde o tvùj život, ne o mùj.
DOMINIK
Já se o jejich motivech mùžu ovšem jenom dohadovat. Ale v každycky jsem mìl pocit, že se prostì rozhodli.
AMY
Tak, správnì.
DOMINIK
Já to rozhodnutí musím respektovat. Proè bych je mìl hledat a riskovat tím, že mì to nakonec zraní.
Evelyn se na nìj podívá dost pøísnì.

EVELYN
To je ale depresivní filozofie. Jsi si jistá, že tohle je pro tebe ten pravý?
AMY
Docela jistá.
DOMINIK
Myslím, že to jí starosti nedìlá.
EVELYN
Ovšem že ne. To je v jejím vìku normální.

Dominik se vrátí ke kolu, probíhající potyèku nebere vážnì.

AMY
Babi, nás tvoje názory na tyhle vìci nezajímají...
EVELYN
Já nic neøíkám. Já si tady ètu.
AMY
Tak to doufám.

Dominik na kolenou lepí modrou pásku.

Dominiku, v poøádku?
DOMINIK
Jistì. Pohoda. *(Zatoèí kolem, hotovo.)*
AMY
Dominik vydává filmový èasopis. To je jeho hlavní zájem. Píše o filmech.
EVELYN
Za mých èasù jsme na nì jenom chodili.
DOMINIK
No, svìt šel zatím dál.
AMY
Evelyn uèila výtvarnou výchovu...
EVELYN

Ano.

AMY

Ve škole...

EVELYN

Poøád na jedné škole. Kousek odsud. Skoro ètyøicet let. V□dycky jsem dìtem øíkala: tak to namaluj. Co jim èlovìk mù□e víc øíct.

AMY

No, to Dominik to vidí úplnì jinak.

DOMINIK

Já myslím, □e se vyplatí diskutovat o filmu jako fenoménu. Zjistit, co je to film. Je tak ú□asný. Poøád na to musím myslet. Ve skuteènosti neexistuje. Ve výsledku neexistuje. Jsou to jen paprsky svìtla. A pøitom. *(Chvíli stojí, promýšlí to.)* Ta komplikovanost, ten pocit. A je to jen vzduch.

AMY

Mìla by sis pøeèíst, co napsal. Ú□asné jsou jeho teorie...

DOMINIK

(skromnì) Tedy...

AMY

...o psychologických souvislostech. Vztah filmu a snu. Vytvoøil systém toho, co nazývá dominantní symboly...

DOMINIK

Nìkdo øíká signifikanty...

AMY

A zkoumá jejich vztah k tomu, jak pro□íváme fiktivní pøíbìhy ve spánku. Vím, □e to zní šílenì, ale kdy□ to èlovìk ète, perfektnì to do sebe zapadá.

Evelyn se tváøí neutrálnì, nedává znát, co si myslí.

EVELYN

Jak se jmenuje ten èasopis?

DOMINIK

Noir et Blanc.

AMY

Vychází v angliètinì. Jenom název je francouzský.

EVELYN

To je dobøe.

AMY

Dominik ho zaèal vydávat sám. Já se jen veèer zastavím...

DOMINIK

Jsme na to jen dva.

AMY

Prodávám ho v kavárnách, v kinech...

EVELYN

Myslela jsem, □e máš svoji práci.

AMY

To mám. Tohle dìlám veèer. Chodím a prodávám *Noir et Blanc*. *(Pøestane, jako by ji nìco zarazilo.)* To je zvláštní. Nenapadlo mì to. Je to jako s *Jak to vidí Amy*.

EVELYN

To ano.

AMY

A□ na to, □e teï je to Jak to vidí Dominik. *(Ne□ staèí upadnout do rozpakù, uslyší pøijí□dìt taxi.)* Není to auto?

EVELYN

Øíkáš, □e u□ jede?

AMY

Dominiku, to je asi matka.

EVELYN

Dám jí do trouby jídlo. Z hospody v□dycky nìco pošlou.

DOMINIK

Uklidím to kolo.

EVELYN

Vìtšinou se to nedá jíst.

AMY
Panebo□e, ona se krmí jídlem z hospody?

Evelyn odešla. Kdy□ Amy vidí, □e Dominik chce uklidit kolo, zastaví ho.

To nemusíš. Nemusíš se bát. Je hroznì pøíjemná, to ti slibuju.
DOMINIK
Nic se nedìje. To nejsem já, kdo se tady bojí.
AMY
To nejsi.

Dominik ji lehce políbí. Chvíli èekají, zády k nám jako dìti. Pak vidíme, jak Amy bere Dominika za ruku.

ESME
(za scénou) Haló. Je tady nìkdo?
AMY
(zvýšeným hlasem) Ano. Ano. Tady jsme.

Vejde Esme Allenová. Je jí devìtaèetyøicet, má jednoduché šaty a velkou kabelu. Je kupodivu malá a její pøístup k lidem je citlivý a naléhavý zároveò. Pùsobí zranitelnì, tak□e lidé okam□ití podléhají sklonu ochraòovat ji.

ESME
Amy, jak se máš? To je skvìlé, □e jsi tady. Jsi v poøádku? Nevypadáš moc dobøe.
AMY
Ne, je mi fajn.

Esme dceru políbí a srdeènì ji obejme.

Mami, slíbila jsem, □e vás pøedstavím. Tohle je mùj pøítel s bicyklem.
ESME
Ještì jsme se nevidìli.
DOMINIK
Ne.

Podají si ruce. Krátká pauza.

Dominik.
ESME
Tiší mì.
DOMINIK
Mì taky. Velice.

Oba se smìjí vlastním rozpakùm. Vejde Evelyn a zaène prostírat.

ESME
Vyøídili mi tvùj vzkaz. Je to pro mì èest.
DOMINIK
Jen to uklidím.
ESME
Nechte to, prosím vás, kvùli mnì se s tím nenamáhejte. Docela se mi líbí, kdy□ je to tu. Co jste tady dìlali? Chystali se na mì?
AMY
Ne, mami, jenom jsme spravovali duši.

Dominik obrátí kolo a opøe je o zeï.

ESME
Aha. On se tím □iví? Umí spravit pojistky? A co zásuvky? Ten boiler v podkroví je v zoufalém stavu. Proè zaèal zrovna u kola?

AMY
Moc velká legrace...
ESME
Nechci tì obtì□ovat s veèeøí, Evelyn.
AMY
Mìl chu□ zajet si na pivo.

Ale Evelyn u□ zamíøila ven.

ESME
Povídej, na jak dlouho jste pøijeli?
AMY
To zále□í na Dominikovi. Dostala jsem v nakladatelství pár dnù volna.
ESME
Veèeøeli jste? Tady se obávám nikdy nic nenajdete. Evelyn se dala na makrobiotiku, èi co. Jí luštìniny. Vìøí, □e si tím prodlou□í □ivot. Jako by u□ tak nebyl dost dlouhý.
DOMINIK
A tak!
ESME
Musím jíst karbanátky z hospody, kdy□ nechci umøít hlady.

Amy se usmívá, v tom Evelyn poznává.

AMY
Evelyn u□ po Dominikovi hodila oèkem. Poøád ho kritizuje.
ESME
Ne! Ona se zbláznila.
AMY
Taky bych øekla.
ESME
V Pangbournu, proboha. Chlap pod padesátku, který umí vzít do ruky francouzák! Nech ho chvíli za dveøma, v tu ránu se o nìj poperou.

Dominikovi to lichocení dìlá dobøe.
Tak□e co dìláte? Amy øíká, □e jste novináø...
DOMINIK
No svého druhu ano.
ESME
Jakého druhu?
DOMINIK
Zalo□il jsem èasopis. A taky píšu glosáø. Pro jeden celostátní deník. Jen tak pro prachy.
AMY
Je to jen doèasné.
DOMINIK
Ano.
ESME
Jaký typ glosáøe?
DOMINIK
Takový normální. Zavoláme nìkomu a jsme na nìj hroznì milí. A pak napíšeme nìco odpornýho, a to druhý den vyjde. Tak to aspoò normálnì chodí.
ESME
Ach. A nespletete si to nìkdy? Nepøistihnete se, □e jste odporní, kdy□ nìkomu voláte, a pak neš□astnou náhodou otisknete nìco milého...
DOMINIK
Chraò pánbùh, to by byla z hlediska profesionální etiky hrubá chyba. Za to by vás z Fleet Street vypráskali.

Esme s Dominikem pokraèují ve vtipkování, ale Amy to dìlá starosti.

Ne, vlastnì chci øíct...

AMY
Teda vá□nì...
ESME
Dìlám si legraci.
DOMINIK
Já taky. To byl nejapný vtip. Ten glosáø mì prostì □iví. Aspoò dokud nebudu moct dìlat, co chci.
ESME
A to je co?
DOMINIK
Zní to hloupì. Ale myslím, □e jednou bych rád dìlal filmy.

Chvíle ticha.

ESME
Dobøe. Proè by to mìlo být hloupé.
DOMINIK
To by chtìl pøece ka□dý.
ESME
Jestli budete hodnì chtít, nepochybuju, □e toho dosáhnete.
DOMINIK
Ano. Amy to øíká taky.
Esme je pozoruje a uvìdomí si pøi tom, jak vá□né je to mezi nimi.

Vlastnì je ten glosáø hroznì zajímavý.
ESME
Opravdu?
DOMINIK
Ano. Docela mì to zaujalo.

Esme pøejde pokoj a usadí se do velkého køesla. Dominikovi se vrátila sebedùvìra.

Nejdøív jsem se vydìsil. V□dy□ jsem mluvil s tak slavnými lidmi. Hlavnì filmaøi. Zatelefonuju jim, napíšu, co øeknou. Blablabla. Ale pak jsem si všiml, □e kdy□ je nìjak pochválím, jsou mi za to svým zpùsobem vdìční.
ESME
Ale jistì.
DOMINIK
No ano, ale stejnì mì to docela pøekvapilo.
ESME
Proè?
DOMINIK
Já jenom... jsou tak slavní. Èlovìk by si øek, □e teï u□ by se mohli cítit bezpeènìjší. Ale necítí, vùbec ne. Napíšete, □e se vám jako líbí, a oni vás najednou zaènou brát.
ESME
Ovšem.
DOMINIK
Ano, ale z toho jak moc jsem byl málem v šoku.

Esme na nìho upøe pohled, který je teï trochu tvrdší.

ESME
Co tím chcete øíct?
DOMINIK
Já nevím. Snad jsem si svým skromným zpùsobem... tím myslím na tom pitomém glosáøi... Asi jsem si uvìdomil, □e psaní znamená moc.
ESME
O-ho. Které lze vìdomì vyu□ívat.
DOMINIK
Tak nìjak.
ESME

Tak□e mù□ete zaèít budovat kariéru.

Neøekla to zle, ale u Amy a Dominika to vyvolá pøíval nesouhlasu.

DOMINIK
Tedy...
AMY
Takhle to Dominik nemyslel.
DOMINIK
To vùbec ne.
AMY
To by Dominik nikdy neudìlal.
DOMINIK
Ne. Tak bezostyšnì ne. Ale na druhé stranì, kdy□ vezmete to, co øíkají - a ono to èasto není moc zajímavé - najdete v tom nìjaký vtip a druhý den tomu dáte šmrnc, obvykle vám potom zavolají. Je to odporný výraz, ale zaèínáte si vytváøet kontakty.
AMY
A Dominik si uvìdomuje, □e to asi musí.
ESME
Vytváøet si kontakty?
DOMINIK
Ano.
ESME
Panebo□e.
DOMINIK
Tomu se nevyhnu. Jestli chci dìlat filmy. A proè bych se tomu mìl vyhýbat?
AMY
Jistì. Jenom si otvíráš dveøe.
DOMINIK
Pøesnì tak.

Krátké ticho.

Chyba by byla, kdyby nìkdo to, co píšu, bral vá□nì. Ale co na tom zále□í? Jak v glosáøi v□dycky øíkáme, druhý den je všechno jinak.
ESME
Mhm.

Esme se ponoøila v zamyšlení. Amy chce houstnoucí atmosféru rozptýlit.

AMY
Neuvìdomila jsem si, □e se ta hra poøád ještì dává.
ESME
Ne, vlastnì u□ se mìla stahovat. Pak ji nìkdo uvedl znovu. V menším divadle.
AMY
Aha. A ty v ní poøád hraješ?
ESME
Ó ano. Aspoò ještì chvíli.

Amy se pøidá k obehrané stí□nosti.

ESME A AMY
□enské role prostì nejsou.
ESME
Aspoò tam mám hezkou scénu umírání. Autor moc nechodí. Re□isér taky ne. Od premiéry jsme je nevidìli.
AMY
Natáhnou strojeèek a jdou pryè.
ESME
Tak, tak.

Esme zasune nohy pod sebe a nepøítomnì se podívá na Evelyn, která se vrátila do pokoje.

Co to tu proboha tropíš s tím albem?

EVELYN

Chtìla jsem ho ukázal tomu Aminu chlapci. Ale moc ho to nezajímalo.

ESME

Má recht. Není na tom nic k vidìní.

Amy vrhne na Dominika úzkostný pohled.

AMY

Tys, Dominiku, nevidìl nikdy mámu hrát.

DOMINIK

Musí to vypadat komicky. Vím pøece, jak jste slavná. Ale moje generace... vesmìs do divadla nechodí. Nám se to nezdá dùle□itý.

ESME

No a proè by mìlo. Docela to chápu.

Evelyn opìt beze slova odejde.

Poøád se øíká: „Do divadla by mìl chodit ka□dý.“ A proè by mìl? O diváky, nahnané k nám násilím, nestojíme. Nic nás tolik nedeprimuje, jako hrát pro lidi, kteøí pøišli jen proto, □e jim nìkdo nakukal, □e je to povznese.

DOMINIK

Právì.

ESME

Proè nehrajeme jen pro lidi, kterým se to opravdu líbí. A jestli jich moc není, nedá se nic dìlat. Ale nechoïte jen proto, □e vám to nìkdo nakukal. To je k nièemu.

Esme se opìt zamyslí, a tak Amy znovu pøispìchá, aby ji povzbudila.

AMY

Máma je skvìlá v komediích.

ESME

Obvykle mi jdou nejlíp dámy ze spoleènosti. Se zajímavým hlubším □ivotem. Vrstvy. Hraju se spoustou vrstev.

AMY

Hraje je nádhernì.

ESME

Díky. Se shakespearovskými hrdinkami jsem neuspìla. Hrát Rosalindu vedle teplého Orlanda, to bylo utrpení. Amy si to pamatuje. Dokud jsem byla v chlapeckém pøevleku, všechno bì□elo jako na drátkách.

AMY

Jen□e pak pøijde ta scéna... v *Jak se vám líbí,* víš? Musí odhalit, □e je □ena...

ESME

Mìl recht. Vùbec se mu nedivím. V pøevleku jsem byla víc sexy.

AMY

Blbost!

ESME

Kdybyste ale vidìli tu hrùzu v jeho oèích... *(Zapálí si cigaretu.)*

AMY

Byla to sranda.

ESME

U divadla jsou všichni tak mladí. Divadlo je hra pro vìtší dìti. Nakonec to zaène být nedùstojné. Pøevlékat se, pøedstírat, □e jste nìkdo jiný. A pak dìlat vìci, které po vás chce nìkdo jiný. Po èase si zaènete øíkat, a co já? Jak do toho všeho zapadám já?

Amy zámìrnì udr□uje hovor.

AMY

A co ti ostatní? Jak se má ten herec? Ten, co hraje toho starce?

ESME
Toho u vymìnili. Teï tu roli hraje Perry Potter. Znáš Perryho. Nosí šátek. A nìco na zùsob *pain bagnat,* aby zakryl pleš.
AMY
Pain bagnat?
ESME
No tamto, víš co. Takhle. *(Zakrou í rukou kolem hlavy, aby naznaèila baret.)*
AMY
O èem to proboha mluvíš? *Pain bagnat* je druh sendvièe.
ESME
Ne.
AMY
S tuòákem a olivami. Mami, to se dává do housky.
ESME
Ale to já vím. To já pøece vím!
AMY
Má tak neuvìøitelné mezery ve vzdìlání. Ona si myslí, e *pain bagnat* je snad klobouk!
ESME
No, to je legrace. Ty jsi tak chytrá. S tou svou univerzitou. Moje vzdìlání nespoèívá v knihách. Nejsem ádný šprt. Moje inteligence je jiného druhu...
AMY
Jistì, tenhle druh inteligence všichni známe. Je to nìco jako kdy je èlovìk nahluchlý.

Evelyn se vrátí se slánkou a pepøenkou a zpola vypitou lahví vína.

ESME
Moje školní vzdìlání bylo dost nesystematické. Zeptej se Evelyn. Ve školách se toho tenkrát moc neuèilo. Pova ovalo se to za vulgární.
AMY
Ale uèilo. Jen e tys radši neposlouchala.

Dominik projeví zdvoøilý zájem.

DOMINIK
Dìláte taky televizi?
ESME
Televizi, no to snad ne!
AMY
Televizi nenávidí.
ESME
Pøesnì tak.
AMY
Ani se na ni nedívá.
ESME
Nièit si zdraví, zatímco lidi pøitom dìlají kdoví co. Ty se mù eš roztrhat, a oni co? Jedí. Nebo se baví. Skvìlé. Být ignorován v deseti milionech domácností najednou.

Všichni se smìjí. Esme se zdá být uvolnìnìjší.

DOMINIK
V dycky se veèer vracíte?
ESME
Kdy byla Amy mladší, nikdy jsem ji nechtìla nechat samotnou. Byla tak rozkošná. Dùm byl v dycky plný jejích kamarádek.
AMY
Moje kamarádky tady pøespávaly.
ESME
A pak, asi jsem si na to dojí dìní zvykla. Dodneška v Londýnì nerada spím.
AMY

Nerada tam po pøedstavení zùstává.

ESME

Tak, tak. Asi to bude nìco v mém povolání. Všechno tam závisí na názoru. Lidi kolem vás poøád krou□í a øíkají: „Tohle se mi líbí, tohle nelíbí, já si myslím tohle, já si myslím tamto.“ Èlovìk se nemá èeho zachytit. Ale aspoò kdy□ pøijedu veèer domù... ten pocit mám ráda. Podívám se na tenhle dùm a... aspoò nìco skuteèného. *(Rozhlí□í se chvíli kolem.)*

Evelyn stále pøešlapuje.

Evelyn, já nebudu jíst.

AMY

Babi, mìla by sis jít lehnout.

EVELYN

Proè? Vyspím se, a□ budu mrtvá.

ESME

Televize. Nechci ji dìlat. Dokud má Londýn svùj bájný West End... *(Zamáèkne cigaretu.)*

Evelyn opìt vyjde.

A co ty?

AMY

V poøádku. Fakt. Jenom nás napadlo, □e tì navštívíme. A taky abys poznala Dominika, samozøejmì.

Dominik taktnì reaguje.

DOMINIK

Tak. Nemám dát to kolo do gará□e?

AMY

Díky.

DOMINIK

Za chvíli jsem zpátky.

Odejde. Obì □eny osamìjí.

ESME

Mìlas mi to øíct. Tak špatná matka zase nejsem.

AMY

Co?

ESME

Špatná matka, která nepozná, co se dìje. Jen vás prosím, zásnub mì ušetøte. Ještì se to nosí?

AMY

Ne. Ujiš□uju tì, □e o to tady nejde.

ESME

Ne?

AMY

Není to vá□né. Ujiš□uju tì, □e nejde o nic vá□ného. Chci si pùjèit nìjaké peníze.

ESME

Díky bohu. Jenom peníze. *(Zdá se, □e se jí opravu ulevilo.)* Jistì. Kolik potøebuješ?

AMY

Potøebovala bych pìt tisíc.

ESME

Prosím?

AMY

To by bylo bezvadný.

ESME

Øekni to ještì jednou. *(Náhle se podívá pøímo na Amy.)* Na co proboha potøebuješ pìt tisíc? Co mù□e pro všechno na svìtì stát pìt tisíc liber?

AMY

Jestli dovolíš, to bych øíkala nerada.

ESME

To mì uklidnilo. V tom pøípadì to není nic vá□ného. Kdy by to zaèalo být vá□né? Od deseti tisíc výš?

AMY

Øeknu ti to. Slibuju, □e jednou ti to øeknu. Ale v□dycky jsi øíkala: A□ budeš cokoli potøebovat, pøijï za mnou.

ESME

Ale jistì.

AMY

Bez jakýchkoli pøedbì□ných podmínek. Tak□e, mami, jsem tu.

Esme pochopí její výzvu a pøijme ji.

ESME

V poøádku. Bez problémù. Teï hned? Jak to chceš? Mám ti dát šek?

AMY

Jestli mù□eš.

ESME

Jistì. Jistì, samozøejmì. Tak to provedem. Kam jsem si polo□ila vìci?

AMY

Tamhle. Za tebou.

ESME

Ovšem. *(Pøitáhne si kabelku ke stolu.)* Kolik?

AMY

Pìt tisíc.

ESME

Pìt tisíc liber? Najednou? Ne ve splátkách? Jednou mi to vrátíš?

Amy se nad tím □ertováním zdvoøile usmívá. Esme otevøela svou šekovou kní□ku.

AMY

V□dyckys øíkala, □e kdyby... kdyby nìco bylo, nebudeš se vyptávat, prostì mi dáš cokoli, oè tì po□ádám.

ESME

Ano. *(Na chvíli se zarazí.)* Nejdøív mi ale øekni, co to je, to nìco.

AMY

Mami...

ESME

Ne, vá□nì, dìlám si legraci. Vìøím ti. Víš, □e ti vìøím. Nevyptávám se. Na nic. Vím, □e kdybych se zeptala, øekla bys mi to, ale já se ptát nebudu. *(Zaène psát.)* Ke kterému je to úètu? Nemám zdání. Je tu nìjaké dìdictví po Bernardovi. No, nìco tam bude. Legraèní je, □e na té høe vùbec nic nevydìlávám. Ve skuteènosti tratím. V okam□iku, kdy nasedám v Londýnì do taxíku, u□ mi nic nezbývá. *(Podívá se na Amy.)* Kolikátého je?

AMY

Pìtadvacátého èervna. 1979.

ESME

To vím. Myslíš, □e □iju ve snu? *(Podá Amy šek.)*

AMY

Dìkuju.

ESME

Jaká jsem byla?

AMY

Fantastická.

ESME

Jsi pyšná na svou mámu? Rychle ho inkasuj, ne□ ti ho vrátí jako nekrytý. Ne, vá□nì. Bude to v poøádku. Proplatí ho. *(Políbí Amy.)* Trapistko. Tajnùstkáøko. Tak, a mlèím. *(Otevøe dveøe a volá na Dominika.)* Dominiku, jste v poøádku? Neztratil jste se v té gará□i? Evelyn, co se stalo? Co se dìje? Nakonec si tu sekanou pøece jen asi dám. Jsem citovì úplnì vyèerpaná. Dvì minuty o samotì s mou dcerou mì pøipravily o spoustu kalorií.

Dominik a Evelyn se vracejí. Evelyn s oschlým jídlem z hospody.

Á Dominik. Tady jste.

DOMINIK

Ano.

ESME
Jdete spát, vy dva?
DOMINIK
Za chvíli.

Amy schová šek mezi své vìci a sleduje, co dìlá Dominik.

Musím ještì nìco napsat.
EVELYN
(pokládá talíø na stùl) Tak prosím.
ESME
Panebo□e, co jsi s tím provedla? Pomsta vegetariánky. Jak to prosím tì ohøíváš? Den ode dne to vypadá míò vábnì. A□ to nakonec vzdám.
EVELYN
Je to svinstvo.
ESME
Já vím. Já to miluju. Máme pivo?

Amy se sna□í pohledem navázat kontakt s Dominikem.

AMY
Jdeš nahoru?
DOMINIK
Budu chvíli pracovat.
AMY
Mám jít s tebou?
DOMINIK
Vadí ti to? Dej mi jen deset minut. Proboha, potøebuju akorát deset minut, ano? To snad není zas tak pøemrštìné. *(Vyštìkl na ni.)*

Atmosféra náhle zhoustla.

AMY
Jistì. Bez problémù.
Dominik se zarazí, sna□í se situaci uklidnit.

DOMINIK
Tak zatím. Dobrou noc, paní Esme.

ESME
Dobrou noc.

Dominik odejde. Esme, pøed ní□ le□í talíø s jídlem, nejeví □ádnou snahu pustit se do nìho.

No vida. To je ú□asné. Takového sis našla pohledného mladíka.
AMY
No a? Tebe to pøekvapuje?
ESME
Ani v nejmenším. K tobì by si mohl ka□dý mu□ gratulovat.

Tón hovoru je nenucený a pøátelský, ale Amy není ve své kù□i.

Kolem divadla se takových lidí motá plno. Pohlední mladíci, kteøí musí teprve zjistit, kdo jsou. Poøád na nì nará□ím.
AMY
To si myslíš o Dominikovi?
ESME
No, ty ho znáš líp ne□ já.

Esme èeká, ale Amy nereaguje.

Na druhé stranì, pøijela ses mì zeptat na mé mínìní...

AMY

Vá□nì?

ESME

Myslím, □e ano.

AMY

Já bych øekla, □e je to naopak. Copak jsem tì ne□ádala, abys u□ nic neøíkala?

ESME

Amy, prosím tì, já pøece nejsem vèerejší. Kdy□ pøijde dcera za matkou a øekne: „Na nic se nevyptávej, prosím tì, neptej se na nic...“ je to jako by øíkala, „Mami, rychle, pomoz! Zoufale si potøebuju promluvit“, nemyslíš?

Nad tím se Amy nedoká□e neusmát.

AMY

Chceš øíct, □e jsem podvìdomì dìlala tohle?

ESME

Podvìdomì? Sotva. „Dej mi pìt tisíc liber.“ Tenhle zpùsob, jak získat mou pozornost, by si zaslou□il výprask, nemyslíš?

AMY

Asi jo. Já nevím. Mo□ná. Jsem z toho zmatená. *(Usmìje se, uvolní se, vzdá to.)*

ESME

Koneckoncù tohle je základ. Základ mojí *profese*. Buï to umíš, nebo to mù□eš zabalit. Nìco øíkáš a myslíš tím nìco jiného. Jestli tohle nedoká□eš, tak to nemù□eš dìlat.

Amy se zatváøí rošácky.

AMY

To mi pøipomíná, □e jsem vidìla ten kus s Deirdre...

ESME

Pchá, Deirdre!

AMY

Vidìla jsem tu novou hru s Deirdre v hlavní roli.

ESME

Deirdre, pøednì, ta neumí poøádnì øíct ani repliku, nato□ aby pøi tom dokázala ještì myslet na nìco jiného.

AMY

Moc jí to nesedlo.

ESME

Øíkali mi, □e je smìšná. Vyleze prý na jevišti v nìèem, co pøipomíná stínidlo, rtìnku od ucha k uchu...

AMY

To mìli pravdu.

ESME

Koulí prý oèima jako dementní štìnì a celou dobu se natáèí èelem do hledištì. *(Potøásá hlavou, jako by ji to urá□elo.)*

AMY

Mìla moc dobré kritiky.

ESME

Deirdre? Ta je schopná vlézt kritikùm málem do zadku. Vidìlas ji. Je zbabìlá. V□dycky se sna□ila zalíbit.

AMY

A to je tak špatnì?

ESME

Ovšem□e ne. Ale nikdo jí nikdy nevysvìtlil, v èem je jádro pudla.

AMY

A v èem je?

ESME

Zalíbit se, ani□ by na èlovìku bylo vidìt, □e se o to sna□í.

AMY

Aha.

ESME

To je to, oè se èlovìk pokouší. Všichni samozøejmì víme, □e se toho nedá dosáhnout. Ale takový je ideál. Aby to vypadalo, jako □e to jde samo. *(Podívá se na chvilku na Amy.)* Mo□ná to platí i v □ivotì.

Amy na ni pohlédne. Ví, □e u□ se tomu nedoká□e vyhnout.

AMY
Mami, podívej, já vím, □e se mnou zoufale chceš mluvit...
ESME
Já?
AMY
Chceš mi polo□it tisíce otázek...
ESME
□e máš problémy, to vidím. A doufám, □e za chvíli mi øekneš, proè.
AMY
To nejsou problémy. Neøekla bych zrovna, □e to jsou problémy...
ESME
Jak si vedeš v nakladatelství?
AMY
Skvìle. Chtìjí mì povýšit.
ESME
To jsem ráda.
AMY
Ale jedna vìc souvisí s druhou.

Amy se odmlèí. Esme øekne tiše.

ESME
Èekáš dítì?
AMY
Jaks to poznala? To je to vá□nì tak znát?
ESME
Není to tak docela neznat.
AMY
Kdys to poznala?
ESME
V tu chvíli, kdy jsem tì uvidìla, samozøejmì.

Esme odsune netknuté jídlo stanou. Vstane a vezme Amy do náruèe. Amy nemù□e pro slzy ani mluvit.

AMY
Bo□e, já budu breèet...
ESME
Tak breè. *(Zaène vzlykat spolu s Amy.)* Breè, prosím tì, klidnì se vybreè...
AMY
Ne, to nesmím...
ESME
Ach, Amy...
AMY
To nesmím... *(Rozhodnì se Esme vytrhne.)*
ESME
Proè? To je bájeèná...
AMY
Nesmím!
ESME
Amy, v□dy□ je to bájeèná zpráva.
AMY
Proto□e... sakra, nevím, jak to mám øíct. Budeš si myslit, □e jsem se zbláznila. *(Divoce zvýší hlas.)* Dominikovi jsem to neøekla. Vím, zní to šílenì, ale asi to neudìlám.

Ne mùže Esme reagovat, objevuje se znovu Evelyn se svou starou písnièkou.

EVELYN
Tys tu veèeøi nesnìdla.
ESME
Ne. Proè nejdeš spát?
EVELYN
Co je s ní? Proè pláèe?
ESME
Senná rýma.
EVELYN
Chceš, já ti to pøihøeju?
ESME
Ne, díky.

Evelyn jde odnést talíø. Esme zvýší kvùli Evelyn hlas.

Myslím, že ta sekaná má už dost.
EVELYN
(Amy) Víš to, že nic její?
AMY
Váš nì?
EVELYN
Vždycky si sedne, podívá se na to, a odsune to.

Esme ji jde vyvést.

ESME
Evelyn, bìž, musíš do postele.
EVELYN
Jdu spát.
ESME
Správnì. Jen si lehni. Lehni si do postele. Mysli na rodinu. Jsme tady. Pod jednou støechou. Celá naše rodina. Aspoò taková, jakou máme. Mysli na to a buï vdìèná. *(Políbí Evelyn.)*
EVELYN
Jenom mi slib, že si nevezme toho kritika.
AMY
To ti slibuju, babi.
EVELYN
Jestli si toho kritika nevezme, tak snad mùžu jít spát.

Evelyn odchází, spokojená, že to øekla. Esme a Amy se baví absurditou situace.
ESME
Ach, Amy...
AMY
Ona se vùbec nemìní.
ESME
Ne.
AMY
Vypadá moc dobøe.
ESME
Ale ovšem. Ta mì pøeže. Ani mì to netrápí. Vím to už léta. *(Jde si pro cigarety.)* Stalo se z toho manželství jako každé jiné. Kdyby mi nikdo, když jsem se seznámila s Bernardem, øekl, že s jeho matkou budu žít o deset let déle než s ním... Nejsem si jistá, že bych do toho skoèila tak nadšenì. *(Zapálí si cigaretu.)* Ale èlovìk nikdy neví, jak vìci dopadnou.
AMY
To ne.

Esme se na ni na chvíli zadívá.

ESME
Tak v èem je problém? Je otcem Dominik?
AMY
Ale ano. To je jisté.
ESME
Ale ty máš dojem - co? - že z nìjakého dùvodu tohle není pravá chvíle k tomu, aby se to Dominik dovìdìl.
AMY
Pøesnì tak.
ESME
Aha. No, to je zajímavé. Jako rozhodnutí to vypadá originálnì. Ale nemùžu se zbavit pocitu, že tì k nìmu vedou možná pochybné dùvody. Doufáš, že si toho nevšimne?
AMY
Ne. Ovšem že ne...
ESME
Nezdá se ti, že je možné, že to zjistí?

Amy to pobaví, ale Esme pokraèuje.

No, že je intelektuál, to je vidìt. Staèí se na nìj podívat. Ale to by èlovìk musel být námìsíèný.
AMY
Víš dobøe, že tak jsem to nemyslela.
ESME
Ano?

Amy dostane nápad, jak to vysvìtlit.
AMY
To je pravda. On je *opravdu* intelektuál. Ale v mnoha smìrech je mladší než já. V urèitém smyslu je tak trochu dítì. V dobrém smyslu toho slova. Je jako dítì, øíká se to tak?
ESME
Jako dítì jde. S dìtinským je to horší.
AMY
Ano. V tom pøípadì je to první.

Esme jen bez komentáøe pøihlíží.

Jde ale o to... že je taky nesmírnì pøitažlivý.
ESME
Och.
AMY
To je... to trochu mìní situaci.
ESME
Ano, chápu. Ty klukovské zpùsoby...
AMY
Napøíklad seznámili jsme se na jednom nakladatelském veèírku. Dominik tam byl s jednou dívkou. Bylo jí teprve osmnáct. A už vydala román. Musím øíct, vùbec ne špatný...
ESME
Romány, ach jo.
AMY
A navíc mìla neuvìøitelnì krásný nohy...
ESME
No ale...
AMY
Vlasy èerné jako uhel. Nádherný poprsí. Všimla jsem si jich hned, jak vešli do místnosti. Celou dobu se spolu smáli, ona s rukou kolem jeho pasu, jako by nemìla jedinou starost. *(Na chvíli se odmlèí.)* Takže musím pøiznat, že když se zastavil u mì, trochu mì to pøekvapilo. A když se se mnou zaèal bavit.
ESME
Jak se na to tváøila?
AMY

Ta mladièká autorka? No, myslím, □e byla dost naštvaná. Asi budou všechny. Ta vysoká. Ta blondýna z Cambridge. A ta, co zpívala v té skupinì...

ESME

A tebe trápí pomyšlení na všechny ty jeho bývalé...

AMY

Ne, to ani ne. Ach bo□e, vysvìtluju to blbì...

ESME

Neøíkej mi, □e si myslíš, □e na nì nemáš.

AMY

Vùbec ne. To ne. Já vím, co mu dávám. Dávám mu nìco, co mu □ádná z nich dát nemù□e.

ESME

A to je co?

AMY

Sebedùvìru. Dávám mu víru v sama sebe. Podpírám ho.

ESME

Urèitì ano. A co dává on tobì?

Amy se zdá být v defenzivì.

AMY

Podívej...

ESME

Ne, vá□nì...

AMY

Ale mami...

ESME

Ty mi vlastnì øíkáš, □e ti to lichotí. Popisuješ to tak, □e □enské se kolem nìho jen rojí. A ty si myslíš: „A on si vybral mì! Jéminàèku! Udìlám cokoli, jen aby to neskonèilo...“

AMY

Mami, to není fér.

ESME

Tak□e se mu nakonec bojíš øíct i to, □e jsi tìhotná! Je to tak? Bojíš se, □e ho ztratíš. Tak se tedy vìci mají? *(Odvrátí se, je hluboce znepokojená.)* Amy, tomu nemù□u uvìøit. Jsem zdìšená. To je hrozné...

AMY

Ujiš□uju tì, □e takhle to není, vá□nì.

ESME

Ne? Zahrnulas mì seznamem jeho milostných úspìchù. Co na to mám øíct? Mnì je jedno, s kým vším spal. A□ si to rozdal tøeba s celou dívèí dudáckou kapelou. No a co? Já jenom chci vìdìt, co bude s tebou?

AMY

Jistì.

ESME

Jestli tì má rád.

AMY

Jistì.

ESME

Øíká ti to?

AMY

Ale no tak!

ESME

Myslím to vá□nì. Øíká to pøesnì takhle?

AMY

Ano. Ano, øekl to.

ESME

Dobrá. Já vím, □e se to pova□uje jen za první krok. Èlovìk pak èeká, □e to bude pokraèovat. Ale ve skuteènosti, podle mých zkušeností, je dost alarmující, □e jen málokterý je schopen øíct i jen tohle.

Teï je øada na Amy, aby se rozzlobila.

AMY

No dobøe, pro boha □ivýho, v□dy□ to øíká. Øíká to. Èeho se tak bojíš?

ESME
Èeho se bojím? Je□íši, èeho asi, co myslíš?
AMY
(pøipouští) No jo...
ESME
To je mi otázka!
AMY
No dobøe!
ESME
Ty si snad myslíš, □e kdy□ je ten mu□ský fešák, nìjak ho to zproš□uje povinnosti udìlat to, co by udìlal ka□dý normální slušný èlovìk.

Amy se jí pokouší podat skuteèné vysvìtlení.

AMY
Ne, tak to není. Musím ti to vysvìtlit. Jsou jisté vìci... urèité pozadí, které nechápeš. Jen□e to bys mì, mami, musela poslouchat...
ESME
Já poslouchám...
AMY
Musíš se posadit a slíbit, □e mi dáš šanci.
ESME
Ovšem, proè ne.
AMY
Tuhle noèní mùru jsem si u□ za□ila. Teï zaèínám vidìt cestu ven. Ale musíš mì vyslechnout.
ESME
Ale jistì.
AMY
Bez pøerušování.
ESME
Amy, doufám, □e v tom jsem tì nikdy nezklamala. *(Vypadá pøístupnì.)*
AMY
Pravda je taková... mùj vztah s Dominikem je dost køehký. Tìkavý, to je to slovo? Mívá špatnou náladu. Trpí depresemi. Nìkdy... no nìkdy... se dá øíct, □e je otrokem svých nálad.

Esme mlèí, její nevole je zøejmá.

Tak□e jde o to... øekla jsem si, je to choulostivá vìc. Mám prostì jít za ním a øíct mu to rovnou? Ne, to by ho vydìsilo. A taky... Vím jistì, □e by mi øekl, hele, dáš to pryè?
ESME
Amy...
AMY
A to pro mì vùbec nepøipadá v úvahu. Tak□e dobøe. Je to jako kdy□ sestavuješ skládaèku. Chci si to dítì nechat a chci si taky nechat Dominika. Tak□e musím najít zpùsob, jak mu to øíct, aby se necítil zahnán do úzkých, aby si neøekl: „Bo□e, pøesnì tohohle jsem se bál...“

Esme pøemáhá neklid.

Øekl... od zaèátku mi øíkal, □e se na dìti necítí...
ESME
Ne, opravdu!
AMY
Mami!
ESME
No dobøe...
AMY
Øíkal mi to. Od prvního dne. Jde o to, □e jsem mu to slíbila. Dìti ne. Øíkal: „Cokoli, ale zakládat rodinu, to nedoká□u...“ *(Na chvíli se odmlèí.)* Tak□e chápeš, □e o to je to všechno tì□ší.

Jen□e Esme nedoká□e být zticha.

ESME
O co jde? Máte spolu nìjakou smlouvu?
AMY
Mami...
ESME
Nìjaké písemné ujednání, které tì pøinutil podepsat?
AMY
Ne.
ESME
Bez zøetele na to, co se mù□e doopravdy stát?
AMY
Mami, nìco jsi mi slíbilas!
ESME
Ano. Slíbila jsem, □e tì vyslechnu. Ale ne, □e tì nechám znièit si □ivot! *(Zamáèkne cigaretu a vstane.)* Tyhle øeèi: dìti ne! To je abstrakce! Je to celé jen abstrakce!
AMY
Já vím.
ESME
Ale nìco se stalo. Doopravdy stalo. Událost, která to všechno mù□e zmìnit. Opravdu budeš mít dítì. A□ chceš nebo ne, to dítì existuje.
AMY
Jistì, ovšem, no a?
ESME
No a já bych øekla, □e je to jasné, èím døív se mu postavíš, èím døív mu to øekneš...
AMY
Ne. V tom se mýlíš. Proto□e já vím - mùj □aludek to cítí - □e to bude vypadat jako vydírání.
ESME
Ale no tak!
AMY
Pro nìj to bude, jako kdy□ zaklapnu past. *(Náhle zvedne hlas.)* Pøesnì toho se bál! Já ho znám. Ty ne. Jakmile mu to øeknu, bude si myslet, □e ho tlaèím ke zdi...
ESME
To je smìšné. Co je to za èlovìka?
AMY
A kdy□ Dominik cítí, □e ho nìkdo tlaèí ke zdi, to ti øíkám, já to vidìla, zaène být neuvìøitelnì tvrdý a zlý.
ESME
No, v tom pøípadì jsi mi odpovìdìla na mou otázku.
AMY
Mami, je mi to líto, ale v tomhle mám jasno. *(Zdráhavì, nechce se jí pokraèovat.)* Toti□... víš... Nechtìla jsem ti to øíct... to dìvèe z Cambridge... ta, s kterou □il pøedtím... jde o to, □e ona... ona taky byla tìhotná.
ESME
Ach. Teï chápu, co mi chceš øíct. *(Odmlèela se, jako by právì objevila jádro Aminých problémù.)* A my si mù□eme domyslet, jak to s ní dopadlo.

Amy se ošívá.

AMY
Víš...toti□ to ne... to nešlo tak rychle. Ne □e by si øekl: „Je v tom, tak mizím...“
ESME
Ne?
AMY
Ne, tak to nebylo. To dítì jí vymluvil. Pak øíkal, □e to mezi nimi zaèalo skøípat. A dost brzy nato toho prý mìl dost.

Esme upøe na Amy tvrdý pohled.

ESME
Jen□e, Amy...

AMY
Já vím...
ESME
Opravdu si musíš polo□it otázku...
AMY
Já vím, mami. Vím, co chceš øíct. Ale odpovìï zní: ano. Je to ten pravý mu□ pro mì. Vím to. Vím to a□ do morku kostí. Tak jistì, jak je to jen mo□né.

Esme Amina pøesvìdèivost umlèí.

Tak□e jde jen o to, co teï udìlám.

Esme se tiše posadí ke stolu.
Proto jsem tì pøijela po□ádat o ty peníze. Ty peníze mì èiní sobìstaènou. To znamená... tak□e kdy□ budu muset, mù□u to dítì vychovat sama. Samozøejmì, □e mu to øeknu. Nakonec mu to øeknu. Za pár mìsícù. Ale nechci ho vehnat násilím do nìjakého katastrofického svazku - vzniklého jen pod tlakem okolností - kdy□ dobøe vím, □e to je to, co nechce.
ESME
A co chceš ty, to se nepoèítá?
AMY
Ano, samozøejmì, to je dùle□ité. Ujiš□uju tì, □e jsem to promyslela. Kdy□ zaútoèím, vydìsím ho. Èeho tím dosáhnu? Stane se jen to, □e všechno znièím. *(Natáhne se pøes stùl a vezme Esme za ruku.)* V□dycky jsi øíkala, □e to já jsem v naší rodinì ten, kdo se øídí rozumem. □e jsem byla obdaøena jistotou, taks to øíkávala.
ESME
Ano, øíkávala.
AMY
Tak□e mi musíš vìøit. Jde jen o naèasování. A já se musím rozhodnout, jak to naèasovat.

Ve dveøích se objeví Dominik. V ruce má list papíru, na který psal.

DOMINIK
Aha. Páni, vy tu ještì jste...
AMY
Dominiku, proboha...
DOMINIK
Vyrušil jsem vás?
AMY
Ne. Vùbec ne. Ani v nejmenším.

Amy se nervózní podívá na Esme. Dominik si uvìdomuje napjatost atmosféry.

Jen jsme tak povídaly. Vzpomínaly na staré èasy.
DOMINIK
Nemù□u najít kní□ky, co potøebuju. Nevíš, jestli nejsou ve tvém kufru?
AMY
Urèitì. Hned pro nì dojdu.
DOMINIK
Ne, nelbni.
AMY
Ne, vá□ní, já vím, kde jsou.
DOMINIK
Kdy□ jseš si jistá...
AMY
Za pár vteøin jsem tady. Ano, mami? Jsem tu ve vteøinì.

Amy jí stiskne ruku, a pak odejde. Esme se nehýbe. Pøed ní stojí neotevøená lahev vína. Dominik se rozhlédne po pokoji.
DOMINIK
Je tady hezky.
ESME

Prosím?

DOMINIK

Ve vašem domì.

ESME

Ach.

DOMINIK

Je krásný. Ty obrazy. Ty maloval váš man□el? A tenhle, co je to? Olej na plátnì? *(Zblízka si prohlí□í jeden z olejù.)* Šrafování køí□em. Tak se tomu øíká? Matová technika. Amy øíkala, □e byl malíø. Ten styl se mi moc líbí. Jak se tomu øíká?

ESME

Èemu?

DOMINIK

Škole, ke které patøil.

ESME

Jaké škole?

DOMINIK

K jaké patøil skupinì?

ESME

Myslím, □e ho pøifaøují k anglickým impresionistùm. Aspoò mu tak øíkají na aukcích. Ale Bernard si neøíkal nijak.

DOMINIK

Vá□nì?

ESME

Ano. Neumím to vysvìtlit. Ale on takhle prostì neuva□oval.

Amy se vrátí se dvìma filmovými encyklopediemi pod pa□í. Pohledem kontroluje, zda se nestalo nic nepatøièného.

AMY

Tady jsou.

DOMINIK

Díky.

AMY

Pùjdu s tebou nahoru. Nebude ti vadit, kdy□ si budu èíst?

DOMINIK

Ne.

AMY

Tak□e se rozlouèím. *(Nakloní se k Esme a políbí ji.)* Dobrou noc, mami.

Esme vstane a jde ke dveøím.

ESME

Dominiku, moje dcera pro vás nìco má. Podle mého názoru je nezbytné, aby si s vámi ještì dnes promluvila. Tak□e vás tu teï nechám a jdu spát. *(Zastaví se na zlomek vteøiny ve dveøích.)* Je tìhotná.

Esme vyjde. Všechno se stalo tak rychle, □e Amy nemá èas zareagovat. Pak vybìhne na chodbu, odkud ji slyšíme volat nahoru.

AMY

Proè jsi mu to øekla? Mami, co to má sakra znamenat?

DRUHÉ DÌJSTVÍ

Tatá□ scéna. O šest let pozdìji. Je sobota odpoledne na konci èervence. Píše se rok 1985. Právì konèí jeden dokonalý letní den. Pokoj zaplavuje neškodné sluneèní svìtlo, vpadající sem okny ze zimní zahrady a verandy. Aèkoli uplynulo tolik èasu, pokoj se zdá být bez jakýchkoli zmìn.

Dveømi vejde Esme v ponìkud nápadném saténovém kostýmku s kvìtinovými motivy a v dost extravagantním klobouku. V rukou, navleèených do rukavièek, dr□í kabelku a velký pugét kvìtin. Je jí sice momentálnì pìtapadesát, ale ani ona se pøíliš nezmìnila. Tìsnì za ní vchází Amy, opìt v d□ínsách a jednoduchém trièku. Je jí teprve devìtadvacet, ale mateøství a uplynulá léta se na ní podepsala. Je sebevìdomìjší, ale vlasy má zta□ené pøísnìji a vypadá ostra□itì a napjatì.

Obì □eny mají výjimeènì dobrou náladu, právì úspìšnì prošly „zkouškou ohnìm“. Podobnì jako na zaèátku prvního dìjství svìtla zesílí, a□ kdy□ u□ se dìj rozbìhl.

ESME
Tak a teï si sundám ten klobouk.
AMY
Ten klobouk, to byla šílenost.
ESME
A kytky! Co ty kytky!

Esme polo□í kvìtiny na stùl a sundá si klobouk. V pokoji je dusno, nevìtraný vzduch se v nìm vyhøíval celý den. Amy proto otevøe dveøe pøistavku.

Od zaèátku jsem vìdìla, □e ten klobouk je *zu viel.*
AMY
No, to byl.
ESME
Ale vzala jsem si rukavice, všimla sis? Nikdy je nenosím. To byl chytrý tah.
AMY
To bych neøekla. Kdo si myslíš, □e jsi, èlovìèe? Královna matka?
ESME
Ne. Jenom ji zkouším.

Obì se usmìjí nad tou pravdou.

Byla ses podívat na Evelyn?
AMY
Je v poøádku. Spí.
ESME
No tak, Franku, pùjdeš dovnitø?
FRANK
Dìkuju za pozvání.

Frank Oddie pøešlapoval zatím za dveømi, ale teï vchází do pokoje. Je mu nìco pøes padesát a v košili, vázance a flanelových kalhotech vypadá uvolnìnì a pøátelsky. Sako má v ruce. Jako by se však za své chování omlouval, není tu ve svém pøirozeném prostøedí. Mine se s Esme, která si jde povìsit klobouk a sundat boty.

ESME
(z chodby) Kde zùstal Dominik?
AMY
Hlídá dìti.
ESME
Aspoò jednou.

Frank stojí uprostøed pokoje; jeho hlasitá poznámka nemá pøímého adresáta.

FRANK
Bo□e, té limonády!
AMY
Øekla jsem mu, □e musí. Aspoò jednou by sakra mìl.
ESME
Já jenom doufám, □e se moc nenudil. *(Vrátila se bosa a rozbaluje kvìtiny na stole.)* Za tìmi èernými brýlemi to èlovìk nepozná.
FRANK
Nedáme si teï nìco pøádného?
ESME
Má ú□asné èerné brýle.
AMY
To má.

Amy, která stále ještì dr□í dveøe otevøené, se smìje, Frank tøímá whisky, kterou nìkde našel.

A co je horší, nikdy je nesundává.

FRANK

Kdo si dá?

AMY

Ani v noci.

Esme vrhne na Franka jízlivý pohled.

ESME

To nic. U□ jsem Amy varovala.

FRANK

Pøed èím? □e tvùj nejbli□ší soused je násoska? Pøiznávám, □e dost piju. Já vím. Ale co se dá dìlat. Já vím. *(Vztáhne ruce, jako by na obranu pøed neviditelným kritikem.)*

ESME

Nikomu to nevadí.

FRANK

Mùj □ivot byl prostì nepøedstavitelný. Dopøejte mi útìchu v alkoholu.

ESME

Hmm. *(Odejde do kuchynì.)*

FRANK

Aspoò o víkendu. O víkendu piju víc. Nakonec dneska byl obzvláš□ významný den. A tys to zvládla skvìle.

ESME

(za scénou) Díky.

FRANK

□e to zvládla skvìle?

Esme se vrátí se dvìma vázami v rukou.

ESME

Pìtapadesát, a já zahajuju svùj první dobroèinný bazar. „Veškerý náš dík patøí obèanùm Pangbournu...“

AMY

Panebo□e!

Š□astná Esme se dá do aran□ování kvìtin. Frank nalévá tøi sklenky skotské.

ESME

Myslím, □e jsem to zvládla, vlastnì se mi to docela líbilo. Støíhat pásku. Je to lehèí, ne□ hrát. Mo□ná bych to mohla dìlat profesionálnì: „Veškerý náš dík patøí obèanùm doplòte dle potøeby...“

FRANK

Neøekla byste, co mi to dalo za práci ji pøesvìdèit...

ESME

Nebyla jsem si jistá, jestli se na tu roli hodím.

Amy u□ pokoj vyvìtrala, tak□e se pøipojila k matce: donesla jí nù□ky k zastøi□ení stonkù a teï jí kvìtiny jednu po druhé podává.

FRANK

Ale odvedlas ji skvìle.

AMY

Snad a□ na ten náznak povýšenosti. Slavná hereèka zavítala nakrátko mezi nás, opravdu nakrátko...

ESME

Nemìla jsem v úmyslu tam zevlovat.

FRANK

Zavítala mezi nás a zase odkvaèila! *(Podá Esme whisky.)*

ESME

Dìkuji vám. Byla jsem dojata. To jsem neèekala. To ovoce, ta zelenina, ty koláèky. Ti vyfešákovaní lidé u tìch svých stánkù. A všechny ty pitomé kompoty. Existuje nìco, co roste, a Anglièani se na to ještì nevrhli? „Tady se nìco zelená, to musíme zavaøit!“ A ta neuvìøitelná domácí vína!

AMY

Ochutnávalas je?

ESME

Jistì. To nechutné bezinkové. A to - co to bylo? - pastinákový likér nebo co.

AMY

Celé hranice z lahví marmelády. Marmeláda jim tekla z uší.

ESME

To taky. A èlovìk se podívá na ty kytky, pulty a stany a pomyslí si: co to je proboha? Co se to tu *dìje*?

FRANK

Co by se tu *dìlo*? Co tím myslíš?

ESME

Èlovìk si øíká: Copak to nìkdo mù□e myslet vá□nì?

Esme naplnila jednu vázu a rozhoduje se, kam ji postaví. Shora pøišel Dominik. V osmadvaceti vypadá upravenìji a blahobytnìji. V módním, nedbale elegantním obleèení se dobøe cítí a na oèích má stále tmavé brýle. Mluvit zaèal, ještì ne□ vešel s knihami v ruce.)

DOMINIK

A, tady jste, Esme...

ESME

Dominik... *(Smìje se a zrychleným krokem se mu sna□í uniknout.)* Panebo□e...

FRANK

Jak - vá□nì?

DOMINIK

Koneènì jsem vás dostihnul!

ESME

Bo□e, toho jsem se bála.

DOMINIK

Proè bychom se do toho nemohli pustit hned teï?

FRANK

Jak to myslíš, *myslet vá□ní*?

Frank stojí uprostøed pokoje, ale všichni ho ignorují.

ESME

Nevidíš, □e jsem unavená?

AMY

Cos udìlal s dìtmi?

DOMINIK

Neboj se. Nahoøe je jim dobøe.

Amy se na nìho shovívavì podívá, pak jde ke schodùm, a èeká, jestli dìti nezaslechne.

ESME

Dominik mì chce interviewovat, víš, pro ten jeho program.

FRANK

Aha. Myslím, □e jsem ho vidìl.

DOMINIK

Dneska jde jen o pøípravu. O zmapování terénu.

ESME

Byli zvìdaví, na tom bazaru. Vìdìli, □e jsi nìkdo. Vìdìli, □e jsi mnohem slavnìjší ne□ já.

DOMINIK

Ale prosím vás...

Jen□e Frank si vede svou.

FRANK

Hele, já vím, že jsem hlupák...

ESME

Frank není hlupák.

DOMINIK

To si pøece nemohli myslet.

FRANK

Ale musím to podtrhnout: dobroèinné bazary jsou a budou. Byly a budou. Zásluhou dobrý vùle. Vždy to lidi pøipravujou skoro celý rok...

ESME

O tom nepochybuji.

FRANK

Pro nás všechny znamená moc.

ESME

Jistì, samozøejmì.

Amy se vrátí k Dominikovi a dotkne se jeho paže.

AMY

Zdá se, že jsou hodní, je to v poøádku.

DOMINIK

Oè tu vùbec jde?

FRANK

Tak o èem to mluvíš? Øíkáš, že tam èlovìk stojí a myslí si: „Copak to nìkdo mùže *myslet vání*?“?

Esme zaèala pracovat na druhé váze, Amy jí pøitom støíhá stonky.

ESME

Já pøece vím, Franku, já vím, že byly a budou. Asi se shodneme na tom, že se konají. A co je horší, pøiznávám, že jsem se pøistihla, že mì to dojímá...

FRANK

No vidíš.

ESME

Ale taky si uvìdomuju, že to celé je tak trochu literatura...

FRANK

Literatura?

ESME

Jistì. Sleèna Marplová! Doškové chaloupky! „Blahopøejeme panu Coxovi k jeho rekordní velikým cuketám...“ To je Anglie z turistických prospektù. Svého druhu Disneyland. Ale nesnaží se mi namluvit, že to ještì má nìjaký vnitøní smysl.

FRANK

Nevím, proè by nemìlo.

Esme náhle zvedne hlas.

ESME

Protože tohle je pøedmìstí.

FRANK

Aha, teï chápu...

ESME

Je z toho bohaté pøedmìstí jako každé jiné. Lidi jako ty odtud dennì jezdí do City. Nasednete do vlaku a jedete tam, kde se skrývají vaše skuteèné hodnoty...

FRANK

Ale no tak, Esme. „Skuteèné hodnoty“!

ESME

A tam tvoøíte své pravé dílo...

FRANK

Takže co?

ESME

Tak□e tohle místo není to, zaè se vydává, tuhle „organickou komunitu“ dr□í pohromadì leda konì, rajtky a kostelní sbor a...

DOMINIK

Tohle má být nìjaká seriozní diskuse?

ESME

Proè by nechávali hereèku, aby to celé zahajovala, kdyby to celé nebyl jen svého druhu podvod?

Esme tím zasadila ránu z milosti, ale Frank je stále ochoten jí oponovat.

FRANK

Víte, podobnì mluví ka□dý veèer. Ka□dý veèer sem zajdu...

AMY

Ano?

FRANK

Skoro ka□dý.

ESME

Chodí sem dost èasto.

FRANK

No dobøe, ale øekni jim, jak to je. Máme spolu co probírat.

AMY

A co konkrétnì?

FRANK

No, obchody.

ESME

Frank sem chodí obchodnì, to je pravda.

FRANK

A ona mi poka□dé øíká, □e tohle není pravý venkov...

ESME

Taky □e není.

FRANK

Tvrdí, □e □ivot na venkovì skonèil.

ESME

Taky □e skonèil! *(Za vším tím □ertováním zaèíná být zøejmé, co si Esme skuteènì myslí.)* Jistì, samozøejmì, kdy□ se Bernard narodil... dokonce ještì, kdy□ jsem se sem pøistìhovala já... mohl èlovìk vidìt celé hrabství. Tøpytící se Tem□i. Ale teï... vlastnì je to tu stejné jako v Surbitonu. S tím nepøíjemným rozdílem, □e je tu všechno mnohem dál od sebe. K supermarketu musí èlovìk šlapat o nìco *dál.* Do zahradnictví je to taky o kousíèek *dál.* Ale jinak, □ádný rozdíl. Bydlím na kraji Londýna. A jenom díky vzpomínkám na to, co zmizelo, ještì vìøím, □e bydlím tam, kde jsem v□dycky bydlela. *(Sedne si a zapálí si cigaretu.)*

FRANK

Ale tohle není spravedlivé. Veèer se sem všichni vracejí. O víkendech vedou svùj □ivot tady. A sna□í se udr□ovat tradice, které - pøiznejme si to - pøetrvaly staletí.

ESME

No, dìlají jen poøád ještì tyté□ pohyby.

Zdá se, □e Frank se u□ docela rozzlobil.

FRANK

A proè to dìlají? Proè proboha myslíš, □e lidi zachovávají tyhle rituály - proè dìlají to, co ty pova□uješ za náhra□ku?

Esme se na chvíli odmlèí. Zùstává klidná.)

ESME

Proto□e nic jiného neznají. Proto□e u□ ani sami nevìdí, kdo jsou.

Frank zírá, pøekvapen její odpovìdí. Esme zamáèkne cigaretu a sbírá se k odchodu.

FRANK

Obávám se, □e tomuhle docela nerozumím...

ESME
Tak, kdo si dá veèeøi?
AMY
Já ji udìlám. Prosím tì, mami. Nech to na mnì.
DOMINIK
Veèeøi? Proè ne...
FRANK
Vlastnì se mi to zdá urá□livé.
DOMINIK
Ale nebylo by lepší... Nechci na vás naléhat... Ale nebylo by rozumnìjší, abychom se nejdøív pustili do té naší vìci?
ESME
Jistì, ovšem. *(Zastaví se ve dveøích, rozhlí□í se.)* Tedy jistì, kdy□ chceš.
AMY
Máma se téhle chvíli celý den vyhýbá.
ESME
Nesmysl. Proè to øíkáš?
DOMINIK
Proto□e byste dìlala radši cokoli, jen abyste si nemusela sednout a mluvit! *(Vybuchne podrá□dìní.)* Pøijeli jsme vèera veèer a od té doby se vás sna□ím chytit. Poka□dé, jen se na vás podívám...
ESME
Ale ne!
DOMINIK
Vypaøíte se z pokoje.
ESME
To prostì není moje *parketa*!
DOMINIK
Proè jste to tedy neøekla døív?
ESME
Ale øekla. Øíkala jsem to Amy. To celé byl Amyin nápad.
AMY
Myslela jsem, □e by se ti to líbilo.
ESME
No, to ti dìkuju. Pro mì je to jako jít k zubaøi. *(Sehne se a Amy políbí.)*
DOMINIK
Podívejte...
ESME
Tenhle legraèní kostým! Potøebuju pìt minut na pøevlek. Musíš pøiznat, □e vypadám jako vánoèní stromeèek. Je to jednoduchý. Staèí mi pìt minut, a pak slibuju, jsem tvá.

Esme odešla døív, ne□ mohl nìkdo protestovat. Dominik hodí knihu na zem a otoèí se na Amy, jako by to všechno byla její vina.

AMY
No dobøe...
DOMINIK
Tak□e, takhle to vypadá...
AMY
Dobøe!
DOMINIK
Já tì varoval. Kvùli tomuhle jsem speciálnì pøijel!
FRANK
Je nemo□ná! Tohle dìlá ka□dý veèer. Je vá□nì nemo□ná! *(Naoko se zlobí, je na Esme pyšný.)*
DOMINIK
Je to jasný, Amy...
AMY
Mìj trpìlivost.
DOMINIK
Kdyby to chtìla dìlat, u□ to dávno udìlala.

Amy se vrátí ke kvìtinám a zkouší dìlat mrtvého brouka, ale Dominik ji nenechá na pokoji.

A nakonec by to podle mì zas byly jenom anekdoty...

AMY

Ale ne.

DOMINIK

Vykládala by zas ty svoje divadelní historky.

AMY

To jistì ne.

DOMINIK

Jak Perrymu upadla rekvizita. Jak se v Barnsley kymácely kulisy. Jak si Deirdre nikdy nepamatuje text. Jestli nìco lidi od divadla odrazuje, tak jsou to ty nesmyslné historky, co se poøád omílají.

AMY

Nebude vykládat □ádné historky. U□ jsem ji varovala.

DOMINIK

No dobøe.

AMY

Øekla jsem jí to. □ádné historky!

DOMINIK

No, co jediného mù□u øíct: radši a□ si je odpustí, nebo...

Franka Dominikùv tón rozèiluje.

Jako by si to vùbec neuvìdomovala. Lidi nás prosí, aby mohli být v našem poøadu...

AMY

Já vím.

DOMINIK

Ani jim nemusím psát! Malíøi! Spisovatelé! Muzikanti! Vá□nì. Absolutní špièka. Vùbec se nevytahuju. Vùbec ne. Vùbec je nemusíme oslovovat. Vá□nì. Tomu bys nevìøila. Dostali jsme se tak daleko, □e teï skoro v□dycky oslovují *oni nás*.

AMY

Jistì.

DOMINIK

Mohl jsem být klidnì ještì v Londýnì, víš. To je ta šílenost. Ještì teï jsem moh být v Londýnì. Je tam to velké setkání médií...

FRANK

Vá□nì?

DOMINIK

Ta konference. Lidi z celýho svìta...

FRANK

A vy si asi myslíte, □e byste mìl být vlastnì s nimi.

DOMINIK

Vìøte si tomu nebo ne - zase, nechci se vytahovat - ale nìkteøí z nich sem pøiletìli speciálnì proto, □e vìdìli, □e tam budu!

FRANK

Aha. *(Vraští oboèí na sklenièku s drinkem, jako by o tom problému pøemítal.)*

DOMINIK

Je to ohromná vìc. Tahle zemì se mìní. Jsme nezávislá produkce. V téhle bran□i mù□ou Britové klidnì ovládnout pole. A já tu musím tvrdnout - bez urá□ky - a□ se tahle stárnoucí hereèka rozhodne, jestli mi udìlá tu milost a pìt minut se mnou poklábosí. *(Ví, □e zašel pøíliš daleko.)*

FRANK

Teda, podle mì...

DOMINIK

Hele, já se omlouvám. Znìlo to dost blbì. Jestli se zlobím, tak ve skuteènosti se zlobím sám na sebe. Tohle chování je u Esme normální. Amy, ty víš, o èem mluvím.

Amy na nìho jen zírá.

Tohle jsme u□ za□ili.

Frank se dívá z jednoho na druhého, sna□í se pomoci.

FRANK
Snad... Já nevím... snad byste jim mìl zavolat.
DOMINIK
Zavolat komu?
FRANK
Tìm vašim lidem z tìch médií.
DOMINIK
A co bych jim jako mìl øíct? □e tvrdnu tady na vsi? □e nemám zdání, kdy se vrátím?

Amy se tøese hnìvem, ale promluví tichým, tlumeným hlasem.

AMY
Nikdy jsem po tobì nic nechtìla, Dominiku. Udìlej pro mì tuhle laskavost, ano?

Esme se vrátí v dlouhých kalhotech, v rukou dva talíøe s pøedkrmem.

ESME
Tak, tady jsem, pøipravená na tvoje otázky.
DOMINIK
Dobøe.
ESME
Nechceš salám? Dej si...
DOMINIK
Dìkuju.
ESME
Ptej se mì, na co chceš.
DOMINIK
Já myslel, □e bychom to mohli poøídit v soukromí.
ESME
Myslíš? Já doufala, □e se budou všichni chtít zapojit.
FRANK
Já tedy ne.
ESME
Dominik plánuje svùj poøad. My všichni sedíme a míøí na nás reflektory. Ve studiu. Debatujeme.
FRANK
A na jaké to má být téma?

Esme se sladce podívá na Dominika.

ESME
Ne, vá□nì. Byl to tvùj nápad. Øekni mu to.
DOMINIK
Otázka, o ní□ budeme diskutovat, zní: Je divadlo mrtvé?

Nastalo mírné dusno.

AMY
Mrtvé?
FRANK
Aha.
DOMINIK
Øíkal jsem ti to, Amy.
AMY
Nenapadlo mì, □e to budeš stavìt takhle dramaticky.
DOMINIK

Musíme se s tím vyrovnávat tak jako tak. Je to reálný problém. Aspoò pro lidi mé generace. Kdysi se zdálo, že divadlo je nìco vzrušujícího. Tenkrát mìlo ještì co øíct...

Esme nabízí Amy salám, ta využívá pøíležitosti a položí ruku na Esminu paži.

ESME
Amy?
DOMINIK
Ale dnes... Já nevím, všichni se díváme na video. Lidé se podle mì zmìnili. Vyvinuli se. Mají jiný žebøíèek hodnot.
FRANK
Proboha.
DOMINIK
Obraz je mnohem dùležitìjší. Slovo nahradil obraz.
Frank pøikývne a snaží se vypadat inteligentnì.

FRANK
Ohó.
DOMINIK
Víte, jdete do divadla. Na scénu vstoupí postava. Øeknete si, panebože! Teï pøejde pokoj. Skoète to, kristepane, skoète to! A hned nato - bože, já to vìdìl! Ten mizera si sedne a zaène *mluvit! (Lítostivì potøese hlavou.)* A je to tak pomalé. Jsou tak pomalí. A to, jak hrají! Tak staromódnì. V tìch ratejnách, kde musí všichni køièet. Proè si to nechceme pøipustit? Je to pøekonaná záležitost. Mìlo své velké dny, ale ty dny jsou ty tam.

Amy se dívá nervóznì na svou matku, ale Esme to nikterak nezaujalo.

Samozøejmì se vám podøídím, Esme.
ESME
Díky.
DOMINIK
Vy tomu rozumíte líp než já. Ale koho divadlo zasahuje? Ke komu promlouvá. Je to jasné. Pro mì je to jen onanie.
ESME
Aha. No, hlavnì že nejseš pøedpojatý...
DOMINIK
Podívejte...
ESME
Ne, váženì, ta tvoje slavná objektivita. On je otevøený všem názorùm...
AMY
(se usmívá) No...
ESME
Co øíkáte? Dominik nedìlá závìry pøedem, nic takového...
DOMINIK
No, to je hrozná legrace.
ESME
Kdepak byste vy hoši pracovali podle nìjakého scénáøe, ani nápad! *(S podivnou rozjaøeností krouží kolem s talíøi.)* Všimli jste si toho? Všudycky se jedná o smrt divadla. O smrt románu. Smrt poezie. Smrt nìèeho, co je zrovna tenhle týden napadne. Jen o jednu smrt nejde nikdy. Nikdy nejde o jejich *vlastní* smrt.
DOMINIK
Esme...
ESME
Smrt televize! Smrt žurnalismu! Ne a ne mì napadnout proè, ale o tìch se nikdy nic nedovíme. Na popravèí špalek s každěým, kromì žurnalistù!
AMY
To je pravda.
ESME
A proèpak to asi tak je?

Esme se smíchem míøí pryè, zatímco Amy zaèíná uklízet stùl pøed veèeøí.
AMY
S Esme nemá cenu diskutovat. Jak øíká, argumenty nejsou její silná stránka.

ESME
To nejsou.
AMY
Její silná stránka je intuice. Neznám nic horšího, to ti øeknu...
ESME
Mì instinkt vìtšinou nezklame!
AMY
Vìtšinou! Vìtšinou!

Obì □eny se spolu š□astnì smìjí.

ESME
I kdy□ musím øíct, □e není moc š□astné, □e se mì na to Dominik ptá zrovna teï...
AMY
Proè?
ESME
Pøemýšlím o tom, vzdát se hraní.
AMY
Vzdát? Vzdát? Proè?

Esme si rozmarnì zapálí cigaretu.

ESME
Pøemýšlím o tom, □e uvolním pole Deirdre. Poskytla rozhovor - vidìlas ho?
AMY
Ne...
ESME
Obvyklé blbosti. Obálka *Rozhlasových novin.* Tvrdí tam, □e sex ji nikdy nezajímal. Prý: „Nudí mì to.“ Tak jsem si øekla, v tom pøípadì ses, dìvèe, pekelnì nudila celý svùj □ivot!

Ale Amy se zamraèila.

AMY
Ale mami...
ESME
Co? Jestli to myslím vá□nì? To se mì chceš zeptat?
AMY
Ano.
ESME
Ale pro mì je to opravdu problém.
FRANK
Vá□nì!
ESME
Jak mù□u tvrdit, □e jsem hereèka, kdy□ u□ pøece nehraju?
FRANK
To není pravda. *(Podal Esme druhou sklenièku.)*
ESME
Tady uvnitø jsem hereèka. Ale co vlastnì v poslední dobì dìlám? Rozhlasovou hru v Birminghamu. Reklamu. Na nìjakou zelenou dezinfekci. Hrála jsem mikroba. A zatím je to... jak je to dlouho? Tøi roky? Ne, ètyøi... co jsem skuteènì stála na jevišti...
FRANK
No...
ESME
Neøekla bych, □e je to zrovna vhodná chvíle k tomu, abych ve tvém poøadu kázala na téma: „Proè vìøím v divadlo“ a podobnì!

Ale Dominika se zaène zmocòovat vzrušení.

DOMINIK

Ale naopak, mnì se to zdá perfektní. „Nejsou □enské role,“ to jste pøece v□dycky øíkala...

ESME

Ach...

DOMINIK

A teï budete mít pøíle□itost, øíct to veøejnì...

ESME

A to mì na tom asi nejvíc rozèiluje.

DOMINIK

Proè?

ESME

Vrozená skromnost. „Nejsou □enské role.“ To je jen jiný zpùsob, jak øíct: „Nemám práci!“

I Frank zøejmì chápe absurdnost Dominikova po□adavku, ale Dominik trvá vehementnì na svém.

FRANK

To máš pravdu.

DOMINIK

Ale tak to pøesnì je! □enské - to je to, co divadlu chybí. Mimo jiné. To je jeden z dùvodù, proè tam nechodím.

AMY

Co to tu povídáš, prosím tì! Nechodíš tam, proto□e nechodíš nikam, kde bys musel vypnout mobil...

DOMINIK

Ale Amy, to je pøece pitomost...

AMY

A taky nikam, kde musíš sedìt a mlèet. *(Najednou se probrala k □ivotu.)*

DOMINIK

Hele...

AMY

Koneènì jsem ho dokopala na operu. Pìvkynì se zrovna chystá umøít. Všichni kolem jejího lo□e. *Traviata.* Èvrté dìjství. Otevøe ústa. A vtom píp, píp z Dominikovy kapsy.

DOMINIK

No dobøe, ale aspoò to bylo vysoké cé.

AMY

Jistì. Hovor z Ameriky! Nìkdo ti volá, jen aby ti øek, □e ti zavolá pozdìji. To je asi to jediný, co si takhle asi lidi mù□ou øíct. „Volám ti, abys vìdìl, □e ti ještì zavolám...“

DOMINIK

Amy to nesnáší.

AMY

Je to to jediný, z èeho dìti poznají, □e existuješ.

ESME

Vá□nì?

AMY

Chloe namalovala tatínka. U ka□dého ucha jedno sluchátko!

DOMINIK

Chloe pøehání. Chloe patøí k dìtem, co rády pøehánìjí.

AMY

Ale kde□. Tragické je, □e maluje, co vidí...

Esme se posadila a sleduje, jak se hádka mezi nimi vyvíjí.

Ka□dý veèer v sedm zvoní telefon. A pak v osm. A pak v devìt. Poka□dé Dominik. „Zdr□el jsem se v práci.“

DOMINIK

Ale to je pravda!

AMY

A pak o pùlnoci. To u□ spím. Mezi mokrými kapesníky, samozøejmì. „Amy, já teï nemù□u mluvit.“ Kdy□ nemù□eš mluvit, tak proè mi voláš? Proè mi voláš? „Jsem s tím producentem. Neboj, nezdr□ím se...“

Dominik je náhle vra□ednì klidný.

DOMINIK

A co teda chceš? Chceš, abych tì nevolal?

AMY

Ne.

DOMINIK

Taky tì u nemusím volat nikdy!

Pauza. Hádka nabrala katastrofický smìr. Amy se odvrátí.

AMY

Prosím tì, nech toho. Nech toho.

Esme je tiše sleduje.

Chci se zeptat mámy, z èeho chce ít.

ESME

Já?

AMY

Ano.

ESME

Ze svých pøíjmù nejspíš. Nezapomeò, e mám Franka.

FRANK

Starám se o její portfolio.

ESME

Frank je mùj zachránce. Nemusím se zabývat tìmi nesmysly. Nikdy to ani neètu.

FRANK

To je fakt!

ESME

Ani ta èísla nevnímám...

FRANK

To je pravda. Jenom se jí motají pøed oèima!

ESME

Mnì je to jedno. Dokud je v lednièce nìco k jídlu. ... Já vím! Prostì mám štìstí, e jsem narazila na Franka.

Esme obdaøí Franka vdìèným pohledem, Frank taje pod paprsky té chvály. Amy je sleduje a sna í se pochopit, co se tu dìje.

FRANK

Musím pøipustit, e co mi ena umøela, byly veèery dost chmurné. Bez mé Sarah. Tak e, kdy jsem mohl zajít a popovídat si s Esme o jejích investicích...

ESME

Nad její whisky...

FRANK

To taky. Moc mi to pomohlo. Vá nì. Vdìèím Esme za všechno. Ona ze mì tím svým nenápadným zpùsobem udìlala zase duševnì zdravého èlovìka.

Franka málem pøemù e dojetí. Amy je trochu zmatená, váhavì:

AMY

A vy myslíte, e vystaèí... e to finanènì zvládne?

FRANK

Proè ne. Samozøejmì, nemù e si ít jako Onasis, ale celkem vzato vyjde. Mù e si ít docela dùstojnì.

ESME

A Bùh ví, e dùstojnost není dneska k zahození.

AMY

Ale co budeš *dìlat?*

ESME

To je poøád øeèí o práci. A skonèím, budu si prostì u ívat. Existovat.

Esme mluví polová nì. Ale v Amy to vzbudilo nevoli.

AMY

No, já jsem v šoku.

ESME
Proè?

AMY
Je to tak divné. Dominiku.

DOMINIK
Hmmm?

AMY
Co ty si myslíš?

DOMINIK
Ach jo. Podle mì bylo divadlo v□dycky nuda. Tak□e docela chápu, proè toho chcete nechat.

Esme to pobaví, ale Amy nikoli.

AMY
Takhle to ona nemyslela.

DOMINIK
Ale ano. Øekla nìco podobnýho.

ESME
Dominiku! Zase poš□uchuješ!

DOMINIK
Vá□nì?

ESME
Ty profesionální kibici! *(Plácne lehce Franka rukou.)* Franku, pøece vá□nì nechceš tvrdit, □es ten jeho poøad nikdy nevidìl.

FRANK
No...

ESME
Dominik je náš kulturní arbitr. □ije proto, aby nám øíkal, co je dobré.

DOMINIK
To vùbec ne.

ESME
Sdìluje veøejnosti, co by mìla vidìt.

DOMINIK
Naopak! Slovo „mìla“ v tom poøadu nenajdeš. Existuje proto, aby to slovo zmizelo.

FRANK
„Mìla“?

DOMINIK
Všichni pøece víme, □e umìní se dnes skrývá pod nánosem snobismu. Lidi se bojí. Establishment se je sna□í pøimìt k poslušnosti.

FRANK
Aha.

DOMINIK
Tak□e mi jim øíkáme: „Jen se nenechte zastrašit. Dr□te se své intuice. Nenechte nikoho, aby vám diktoval. Rozhodujte se sami.“

Esme se horlivì zapojuje.

ESME
A na konci...

DOMINIK
Ano...

ESME
Mají takový drobný pøíspìvek.

DOMINIK
Velice krátký.

ESME
Jak se to jmenuje?

AMY
Jmenuje se to *Ani za fajfku*...

ESME
Tak, správnì. Tam diváky laskavì a aktuálnì informují o tom, co se právì podle nich v umìní pøeceòuje.

Dominik zaèíná mít pocit, že ho Esme provokuje.

DOMINIK
A proè ne? Omlouvat se nebudu.
ESME
Je tam taková animovaná postavièka...
DOMINIK
Kreslená...
ESME
A tenhle nakreslený chlapík v èepici vždycky vezme to, o èem se mluvilo. A pak to hodí...
FRANK
No jasnì, teï si vzpomínám. To jsem vidìl!
ESME
Hodí to do záchodu.
DOMINIK
Pšššš!
ESME
A pak slyšíš, jak se ten záchod splachuje. To je legrace. *(Usmívá se.)*
DOMINIK
Ale proè to dìláme? Protože všude je tolik švindlu, tolik pochlebování, tolik lidí se dneska vydává za umìlce.
ESME
Opravdu?
DOMINIK
Takže proè nezavést nìco, co by to nìjakým slušným zpùsobem korigovalo, co by èlovìku øíkalo: „Poèkej, ale váž nì. Je tohle opravdu tak dobré, jak všichni tvrdí?“

Esme se sklenkou v ruce pozoruje s potìšením ohníèek, který založila.
FRANK
Zajímavé.
DOMINIK
Jako tøeba knížka... Koupíte si knížku. Co stojí? Dvanáct liber? Tøináct? A my vám øekneme: dejte si pozor. Opravdu je v ní to, za co ji vynášejí?
ESME
Á, chceš øíct, že to, co dìláte, je služba veøejnosti? *(Pøechází se sklenkou po pokoji.)* Ano, jistì. Nìco jako kat nebo ras. Služba konaná bez nadšení, ale zodpovìdnì. „Je to špinavá práce, ale nìkdo to dìlat musí.“ Tak je to? Cítíte - co cítíte? - že vás tím veøejnost *povìøila?* Ale to ještì docela nevysvìtluje to gusto, s jakým to dìláte.
DOMINIK
Jaké gusto?
ESME
Jak vás tìší, když objevíte nìco pøíšerného.
DOMINIK
To bych øek.
ESME
Jistì.
DOMINIK
Co je na tom špatného?
ESME
Nic. Jenom ten tøpyt v oèích. Ten úsmìv. „Páni, tohle je ale fakt sraèka. To mám kliku! Do toho se mùžu fakt zakousnout...“

Dominik se zaèíná zlobit.

DOMINIK
Poslyšte... co... co tím chcete øíct? Myslíte, že si ohøívám nìjakou vlastní polívèièku?
ESME
Ale no tak, Dominiku!

DOMINIK
Tak co?

Esme se se smíchem odvrátí.

ESME
Já nejsem z tìch, kdo by ti to chtìli pøipomínat, ale tenkrát pøed lety - pamatuješ? - kdy mi tì Amy pøedstavila - chtìl jsi sám toèit filmy.
DOMINIK
No, to si pamatuju!
ESME
Opravdové filmy! Ne nìjaké vtipkování na úèet toho, co udìlali jiní. Vlastní originální pøíbìhy. O lidech. A jejich opravdových vášních.

Ale Dominik u vrtí hlavou.

DOMINIK
To je pøece staromódní. To je vánì nesmysl! Tohle rozdìlení já vùbec nepøijímám.
ESME
Ne?
DOMINIK
Jistìe ne. Tuhle staromódní pøedstavu. Kritika mùe být stejnì tvùrèí jako sama tvorba, jako *pøíbìhy*. Nìkdy i víc. Vidìt vìci jasnì, umìt je zaøadit do souvislostí: taková práce je stejnì dùleitá jako umìní.
ESME
Myslíš? *(Zatváøí se spiklenecky na Amy.)*
DOMINIK
Vy si asi myslíte, e za tím vším je jenom árlivost. Jistì! To pøece øíkají všichni herci a spisovatelé. Urèitì na nì árlím. Vìèná výmluva! Kritici vás nenávidí, protoe nemají tu kurá natoèit sami nìjakou sraèku nebo chrlit jeden nabubøelý mšáký román za druhým.

Esme se jenom usmívá, jako by jeho tón potvrzoval to, co øekla.

ESME
No...
DOMINIK
Take vy si myslíte, e všechny kritiky ene árlivost?
ESME
Všechny ne.
DOMINIK
Ale mì ano, e?

Esme se na nìho chvíli vánì dívá.

ESME
Myslím, e si uvìdomuješ svou moc.
DOMINIK
To rozhodnì doufám. Protoe já se jí snaím vyuít pro dobro vìci. *(Myslí si, e ve sporu vyhrál.)* A výsledkem je taky to, e ten pøoad je a neskuteènì úspìšný...
ESME
To já vím.
DOMINIK
Má mnohem vyšší sledovanost, ne si kdo dokázal pøestavit. Protoe on se vánì staví - na rozdíl od všech ostatních - na stranu spotøebitele.
ESME
Spotøebitele?
DOMINIK
Ano. Tím myslím obyèejné lidi, jako jsem já...
ESME
Ach.

DOMINIK
A všechny tyhle - víte co - umìlecký kecy, celej tenhle elitistickej humbuk jako „to je pøesnì ono!“ a „my se v tom vyznáme“ - øíkám vám, že tenhle pøístup už nemá šanci. Je pøekonanej.
ESME
No, bohudík, aspoò v tomhle máme jasno.

Dominik se na ni vyzývavì dívá.

Vlastnì je to skvìlé obsazení. Nejslavnìjší, nejvlivnìjší poøad v celé zemi, který tu stanovuje zákony v umìní. A dìlá ho èlovìk, který má nejspíš jen jednu malinkou nevýhodu. Kteroupak? Pøipomeòte mi to nìkdo. Á, už si vzpomínám. *(Náhle na nìj pøes pokoj upøe opravdu zuøivý pohled.)* Ono se ukazuje, že nemá rád umìní!

Esme zapálila rozbušku, ale než mùže Dominik reagovat, vejde do pokoje Evelyn. Je jí èty̆iaosmdesát. Fyzicky je stále fit. Na sobì má skotskou sukni a pulovr. Když však Esme vstane a chystá se Evelyn doprovodit k jejímu oblíbenému køeslu, vidíme, že s ní všichni jednají jinak.

Á, Evelyn. Jsi v poøádku?
EVELYN
Zdálo se mi, že slyším hlasy.
ESME
Tos mìla pravdu.
EVELYN
Jsou tady lidi.
ESME
Ano, jistì. Tohle je Dominik.
EVELYN
Dominik?
ESME
Pamatuješ? A tady Amy.
AMY
Nazdar, babi.
EVELYN
Ano, pamatuju. A vy? Vy jste kdo?
ESME
Já jsem tvoje snacha. Esme.
EVELYN
A Bernard? Kde je Bernard?
ESME
Obávám se, že Bernhard tu není.
EVELYN
Není?
ESME
Ne. Bernard je mrtvý.
EVELYN
Mrtvý?
ESME
Buï tak hodný, Franku, nemohl bys jí nalít?

Evelyn si sedla a je velmi zmatená. Dominik se snaží netrpìlivì znovu zasáhnout do hovoru.
DOMINIK
Poslyšte...
EVELYN
Je mrtvý a mnì to nikdo neøekl?
ESME
Nesmysl. Øekli jsme ti to, tys to jenom zapomnìla.
EVELYN
Jak jste mi to mohli neøíct?

Evelyn zaèíná plakat. Esme naléhavì gestikuluje smìrem k Frankovi.

ESME
Víc. Víc. Jenom nalévej.
AMY
Víš jistì, že jí to udìlá dobøe?
EVELYN
Ani jste mi to neøekli. Jak jste jen mohli?
ESME
Nezapomeò, že s ní žiju. Takhle je s ní lepší poøízení.
EVELYN
Proè mi to nikdo neøekl?

Esme si Evelynina pláèe nevšímá.

DOMINIK
Je mi líto, ale mnì se zdá, že z toho máte všichni legraci...
AMY
Ach bože, tak tentokrát to *budou* dìti.

Zatímco Dominik pokraèuje, Amy vyjde na chodbu.

DOMINIK
Jako byste se pøedem dohodli...

Frank vztyèí ruku s plnou sklenkou skotské.

ESME
Tak, správnì.
DOMINIK
Myslíte si, že mùžete všichni mùj poøad shazovat...
ESME
(pøebírá od Franka sklenièku) Díky.
DOMINIK
„Vždy je to jenom taková televizní pitominka. Takže je to jedno, mùžeme si øíkat, co chceme...“
ESME
Ale váš nì, Dominiku...
DOMINIK
Ale jen si - prosím! - pøedstavte tu hrùzu, kdybych se rozhodl, že to mùže jít i obrácenì. Kdybych si usmyslel, že øeknu pravdu o vás!

Frank vypadá zmatenì, ale Esme se otoèí a koneènì vìnuje Dominikovi veškerou svou pozornost.

FRANK
Jakou pravdu?
ESME
Dominiku, jsi velice úspìšný. Nemáš se èeho bát. Máš teï moc, po které jsi toužil.
DOMINIK
Což je ovšem podle vás vulgární a odporné...
ESME
Nic takového jsem neøekla!
DOMINIK
Protože vy si myslíte, že mít úspìch je špatné! Že je to nìco nechutného. Že chtít mít moc je nìco vulgárního. Nebo aspoò pøipouštìt, že ji èlovìk chce. Pro svìt, ve kterém žijete vy, to pøece víme, nejsem dost košer.

Dominik slyší, jak se Amy vrací z chodby, a to ho pobídne.

Èerná ovce!
EVELYN
To je dobré. Mùžu dostat ještì?

ESME
Ne, teï ne.

Amy stojí u dveøí a netuší, co se stalo.

AMY
Dominiku, øíkals, že je vykoupeš.
DOMINIK
Vykoupu je.
AMY
No a kdy?

V Dominikových oèích se objeví nová rozhodnost.

DOMINIK
Udìlám to. Vykoupu je, jak jsem slíbil. A pak - je mi líto - ale pak je odvezu domù.
AMY
Co že?
DOMINIK
Ano. Už mì ten snobismus prostì unavuje...
AMY
Jaký snobismus?
ESME
Ale no tak!
FRANK
Uklidnìte se, chlapèe...
DOMINIK
Ta utajená arogance. Vy víte, o èem mluvím. Pokaždé! Tahle permanentnì chladící pec dobrého vkusu! Pokaždé když pøijedu, když vkroèím do téhle domácnosti...
AMY
Ach...
DOMINIK
Staèí mi podívat se jednou na stìny. A najednou jsem zase zpátky v krátkých kalhotkách. Zdá se mi, že je mi zase patnáct.

Amy se podívá na Esme, ale ta nereaguje.

A vy dvì zas kujete pikle. Vy dvì. Smìjete se a hihòáte se jako školaèky jedna druhé do ucha. A najednou tu nejsem nic, jen nìco jako popeláø nebo sluha.
AMY
Dominiku, myslím, že pøeháníš.

Evelyn zírá na Dominika.

EVELYN
Ten èlovìk, není to Bernard?
ESME
Není, to mùžeme øíct celkem s jistotou.

Z Dominika vychází na povrch hoøkost, pocièovaná po léta, a on se tomu poddává.

DOMINIK
A já tomu rozumím. Ovšem, že vám nevoním. Máte pravdu. Pracuju v médiu, kterým opovrhujete. Tváøíte se, že není dost dobré. Ale ve skuteènosti to není váš pravý dùvod. Ve skuteènosti se vám nelíbí, protože vám televize pøináší špatné zprávy. Protože ona vlastnì, tím svým krutým zpùsobem, opravdu patøí lidu...
ESME
„Lidu“! *(Smìje se mu nahlas.)* Dominiku. Co ty, prosím tì, o tom „lidu“ víš?
DOMINIK

Ano, a pravda taky je, □e se vám nelíbí, proto□e odrá□í všechny jejich skuteèné pocity. Ano, pravda je, □e vy se jí bojíte. Proto□e tou svojí hroznou, nevkusnou vitalitou vám televize pøipomíná, co si lidé opravdu myslí. A kdy□ ty jejich názory slyšíte, kdy□ vidíte dùkazy o jejich skuteèném vkusu, pak z toho a□ politováníhodnì vyvstane jedno: naprostá bezvýznamnost toho malého, do sebe uzavøeného pseudoumìleckého svìta, který jste vytvoøili.

ESME

Ach...

DOMINIK

Lidi milují vìci, které se vám zdají vulgární. Na to, co se vám zdá tak skvìlé, nemají èas! *(Smìje se svému následujícímu vtipu.)* Nezlobte se, ale spousta lidí Deirdre Keanovou miluje. Myslí si, □e je to výborná hereèka.

ESME

Dominiku, teï vím, □e nemluvíš vá□nì. Na svìtì pøece není nikdo, kdo by si to myslel. *(Posadí se v èiré nadìji, □e u□ svùj prach vystøílel.)*

DOMINIK

Zapadnul jsem a□ po krk do týhle zatracený anglický noblesy! Sama jste to øekla. To je typický. Zahajovat ten absurdní pøiblblý dobroèinný bazar! Jen□e otázka zní, zabrání vám to v tom, abyste to dìlala? Ale kdepak, kdepak. Vy chcete obojí. Chcete to dìlat a zároveò se tomu vysmívat.

AMY

Dominiku...

DOMINIK

Typický postoj Anglièanù k jejich institucím: pøed cizinci je brání, ale sami se jim vysmívají. Ta skvìlá výsada jevit se, jako □e nic nebereme vá□nì. A pøitom se poøád ujiš□ovat, □e se nic nemìní!

Esme je zticha. Dominik ví, □e trefil do èerného.

Jestli ten poøad nechcete dìlat, øeknìte to! A nesna□te se mì místo toho jenom provokovat.

AMY

Ona se nesna□í. Øekla bych, □e se jí to u□ povedlo.

DOMINIK

Ano. Nejspíš ano. *(Dívá se nelítostnì na Amy.)* Proto□e tohle jsem si myslel v□dycky. Poka□dé, kdy□ jsme pøijeli, napadlo mì v□dycky to samé. Jí je to dovoleno, dívat se svrchu na to, jak si vydìlávám. Mnì to ale dovoleno není.

Citová intenzita toho, co øekl, ostatní umlèí. Frank se sna□í pomoci.

FRANK

Promiòte. Já tu stál celou dobu. Ale neslyšel jsem nic, ani jedinou slabiku - která by vám mohla zavdat pøíèinu k tak zoufalé urá□ce. Dobrá, diskutovali jste o kultuøe. Já o kultuøe nevím nic. Klidnì to pøipouštím. Poslední film, který jsem vidìl, byl *Doktor □ivago.* Podle mì byl dost dobrý. Ale i kdyby pøišel nìkdo a øekl, ne, to se mýlíte, byla to blbina, pro mì by to nic neznamenalo. Kvùli nìèemu takovému nestojí za to riskovat pøátelství.

DOMINIK

Ale to my nedìláme. Tohle není diskuse. My nemluvíme o umìní. □e ano? My mluvíme o nìèem docela jiném.

FRANK

A o èem?

Ani Esme ani Dominik nechtìjí odpovìdìt.

O èem to mluvíte?

DOMINIK

O tom, jestli si zaslou□ím její dceru nebo ne.

EVELYN

Její dceru?

Amy se pøipravuje zasáhnout, ale Dominik ji pøehluší.

DOMINIK

Víte, kdysi mi øekla, □e Amy je tìhotná. Øekla mi to døív ne□ sama Amy. Ano. Pamatuješ se na ten veèer? Kdy□ to tvá matka nechtìnì vybreptla? *(Dívá se teï na Amy.)* Jestlipak víš, proè to udìlala? Vìøilas jí, kdy□ øíkala, □e jí to jen tak vyklouzlo? „Tak nìjak vyklouzlo“? Ne, myslím, □e ne. Øekla to v nadìji, □e pak mo□ná odejdu. *(Èeká a dává tím Esme šanci popøít to.)* Nikdy se nesmíøila s tím, □e mì Amy miluje. Myslí si, □e Amy dìlá chybu, kdy□ □ije v mém svìtì.

AMY

To nikdy neøekla.

DOMINIK

Ne? Myslí si, □es mì mìla nechat. Nelíbí se jí to, na èem jsme se dohodli.

AMY

Prosím tì.

DOMINIK

Bylo to jasné. Jsem svobodný, abych mohl pokraèovat ve své práci. No, ano, tak to bylo. Na tom jsme se dohodli. Nebo ne? Esme to neschvalovala.

Esmina tváø je jako maska.

Vidíš, nemù□e odpovìdìt. Neodpoví. To je Esme. K dobru jí musím pøièíst, □e mi tu laskavost nikdy nesdìlila. Ale proè poøád musíme kolem toho, co cítíme, chodit po špickách? Proè sem jednoduše nepøestaneme jezdit?

ESME

Výbornì.

AMY

Mami...

DOMINIK

Já vás do toho poøadu nechtìl.

ESME

Ne. To vidím.

DOMINIK

Celé to byl Amin nápad.

ESME

Ano.

DOMINIK

Proto□e... no, známe Amy... Tak to vidí Amy, □e by se mìl ka□dý s ka□dým sna□it vyjít.

Krátká pauza.

No, a já øíkám, proè vlastnì, pojïte, vykašleme se na to. Sna□it se a být laskavý je chyba. Jako tøeba zvát hereèky, aby mluvily o divadle jen proto, □e mají zrovna smùlu.

Amy se v rozpacích dívá na zem.

Mnì se to nezdálo být rozumné. Nechtìl jsem tam matku své pøítelkynì, víte. Proto□e jsem vìdìl, □e by to bylo z nesprávných dùvodù...

ESME

Ano.

DOMINIK

A kdy□ se nìco dìlá ve špatné víøe, v□dycky se to zkazí. *(Pøesune se ke dveøím.)* Je to na tobì, Amy. Mù□u vzít dìti nebo nemusím. Prosím. Mù□eš zùstat na víkend u matky. Nebo co tøeba vrátit se se mnou?

Jde ven a nahoru po schodech. Slyšíme ho, jak volá na dìti. Evelyn usnula. Amy vykroèí smìrem k Esme, která na sobì nedává nic znát.

AMY

Myslíš... myslíš, □e bys za ním mohla zajít a zkusit, jestli s tebou bude mluvit?

Esme se na ni dívá, jako by nerozumìla otázce.

Mami, já vím, □e to není tvoje chyba. Ale kdybys... já nevím... kdybys šla jenom nahoru a promluvila s ním...

FRANK

Aspoò promluvit bys s ním mohla, Esme.

ESME

Tak ty si to myslíš taky? *(Pøejde pokoj. Zapálí si cigaretu.)* To se mám jako omluvit?

AMY

Ne.

ESME

To mám pøedstírat, □e jsem udìlala nìco špatného? *(Lehce se otøese.)* Má pravdu. Jsou lidi, kteøí prostì nejsou na úspìch stavìní. Amy, vím, □e to dìláš z laskavosti. Já to vím. Vím, □e to je to, jak ty to vidíš, □e láska všechno pøekoná. Ale nepøekoná. Nebo to mì aspoò □ivot nauèil.

Najednou slyšíme Dominika, jak seshora volá.

DOMINIK
(za scénou) U□ jdeš, Amy? Bereme s sebou dìti? U□ jsou hotové. Mù□ou se vrátit.
AMY
(volá) Poèkej ještì chvilku. *(Celou dobu se dívá na Esme. Volá.)* Potøebuju jen minutku, abych se rozhodla.
DOMINIK
(za scénou) My jdeme.

Amy vykroèí k Esme.

ESME
No tak, není to tak dramatické, není to zas taková katastrofa. Budeme se vídat. Budu vídat dìti.
AMY
Nikdys to nechápala. Víš, □e ho miluju. Ty toho èlovìka, kterého miluju, nikdy nevidíš.
ESME
Ne. A jestli jsem ho nìkdy chtìla vidìt, obávám se, □e ta chvíle u□ minula. Teï si dám veèeøi.

Esme se náhle lhostejnì odvrátí, ale Amy její odpovìï rozzuøila.

DOMINIK
(za scénou) Amy!
AMY
Proè to øíkáš? Poøád mi nemù□eš odpustit. Nemù□eš mi odpustit, jak jsem se rozhodla.
ESME
Rozhodla ses špatnì.
AMY
Není to tvá vìc. Svou vìc z toho dìláš proto, □e nemáš □ádný vlastní □ivot!
AMY
(za scénou) Jste hotoví?
DOMINIK
(za scénou) Vzal jsem všechny tvoje vìci. Tak pojïte, jdeme. Podej mi ruku.

Je slyšet, jak jdou po schodech. Pak nastane ticho.

ESME
Franku, já myslím, snad abys dnes veèer...
FRANK
Jistì, ovšem. Zítra ti zavolám.
ESME
Ano? To bych byla ráda.

Frank pøikývne a míøí na verandu, cestou si poplácává po kapsách.

FRANK
Jsi v poøádku, Esme?
ESME
Je mi dobøe, pøísahám.

Frank vyjde ven. Venku je témìø tma. Esme jde sklidit talíøe a sklenice. Zvenku je slyšet hlasy dospìlých a dìtí. Pak zavírání dvíøek u auta a zvuky motoru, jak auto odjí□dí. Kdy□ Esme sebere poslední talíø, probudí se Evelyn.

EVELYN
Kde je Bernard? Øeknìte mi nìkdo. Kde je Bernard?
ESME

Evelyn, u jsem ti øíkala. Bernard je mrtvý.

EVELYN

Ano. *(Po krátké pauze.)* Tak mi ale øekni jedno. Kde je Bernard?

Esme jde na verandu. Postaví si idli tak, aby mohla sedìt zády k nám a dívat se na noèní nebe. Pak po chvíli odpoví.

ESME

Bernard tu není. Bernard je mrtvý.

PØESTÁVKA

TØETÍ DÌJSTVÍ

Toté. O osm let pozdìji. Letní veèer v roce 1993. Je tma. Svítí jen jednoduchá lampa u stolu a vrhá velké stíny po celém pokoji. U stolu sedí Frank v košili a v manšestrácích a pracuje. Stùl je pokrytý knihami a spisy. Frank má na nose brýle a pracuje tak u mnoho hodin. Vedle nìho stojí obligátní láhev whisky. V jisté vzdálenosti od nìho spí v koleèkovém køesle Evelyn. Je jí dvaadevadesát. Je velmi hubená, má podivnì bledou tváø a úplnì bílé vlasy. Spí s otevøenými ústy.

Po nikolika okamicích Frank, vyrušený zvukem pøicházejícím zvenku, vzhlédne. Ve vchodu na verandu se objeví Amy. Teï pøed èty øicítkou vypadá ještì hubenìji ne døíve, témìø vyzáble a také dost staøe. Vejde rychle do pokoje, chová se jako uprchlík a neuvìdomuje si, e v pokoji nìkdo je.

AMY

Panebo e, to jsem se lekla.

FRANK

To je mi líto.

AMY

Veranda byla otevøená. *(Nepøíjemná chvilka.)* Netušila jsem, e tu budete. *(Zaváhá, pak ho spoleèensky políbí.)* Ahoj, Franku.

FRANK

Nazdar, Amy. Hledáte maminku?

AMY

No ano. V dycky se vrací tak pozdì?

FRANK

Ne. To jenom dneska mají velkou operaci...

AMY

Aha, jistì.

FRANK

Pøipravovala se na to celý týden. Mùe to být dost záludné.

Amy kývne, chápe.

Kdyby tak umìla øídit. Autem by tu byla hned.

Amy se na nìho chvíli dívá.

AMY

A vy?

FRANK

Já?

AMY

Vy tu vlastnì bydlíte, ne?

FRANK

Ach...

AMY

Nebydlíte teï tady?

FRANK

Jestli tu nebydlím? To se asi musíte zeptat Esme. A dejte mi prosím vás vìdìt, co na to øekla.

Amy polo□í své klíèky od auta na stùl.

AMY
A nosíte jí veèeøi?
FRANK
No, s jídlem jsou nìkdy zmatky.
AMY
Ještì si ho dává posílat z hospody?
FRANK
Urèitì jste si všimla...
AMY
Ne, nic jsem nevidìla...
FRANK
□ádná hospoda tu u□ není.
AMY
Vá□nì?

Frank se sna□í, aby se uvolnila.

FRANK
Je z ní vinárna. Všechno je jinak. Mají tam jenom sušeného klokana. A podobná obyèejná domácí anglická jídla. A k tomu salát z naklíèené vojtišky.
AMY
Panenko skákavá.
FRANK
Tak, tak. A to všechno opláchnuté v èepované minerálce.

Amy se prochází po pokoji a rozhlí□í se po stìnách.

AMY
A co máma?
FRANK
Stateènì odolává. Uva□uje. Sna□ím se ji pøesvìdèit, aby se odsud odstìhovala...
AMY
Ach.
FRANK
Po tom, co se stalo. Upøímnì øeèeno, je to tu moc velké. Mohla by bydlet v Londýnì. Proè by ne? Ale znáte maminku.
AMY
Tvrdohlavá, co.
FRANK
Ano.
AMY
Èekala jsem holé stìny.
FRANK
Zatím holé nejsou.
AMY
Prodala nìjaké obrazy?
FRANK
Nejsem si ani jistý, □e by je prodala, kdyby se daly. *(Trochu se ušklíbne.)* Váš otec není ve sbírkách. Kupují ho jen lidé, kteøí ho mìli rádi a pamatují si na nìj. A i tìm je dneska kolem sedmdesátky.
AMY
To asi ano.
FRANK
Bernard je skoro úplnì zapomenutý. Snad jen jeden èi dva studenti... Jeden sem pøijel a □e prý: „Abych øek pravdu, mì to vlastnì nezajímá. Ale Bernard Thomas je skvìlá látka na diplomku. Má tu pøesnou dávku obskurnosti.“

Frank se hoøce usmìje, ale Amy nereaguje.

Nechcete... nedáte si nìco?

Amy zavrtí hlavou.

Ví maminka, □e tu budete?

AMY

Ne.

FRANK

Tedy... neøíkala mi o tom...

AMY

U□ jsme spolu delší dobu nemluvily.

Frank chvíli èeká.

FRANK

Je to zvláštní. Svým zpùsobem je bezstarostná. Po takové katastrofì. Vím, □e je to perverzní. Ale svým zpùsobem je teï š□astnìjší.

AMY

Ano, to vidím.

FRANK

Zbavila se bøemena.

Amy se na nìho mraèí, sna□í se soustøedit.

AMY

Jste teï hodnì s ní?

FRANK

No. Mám tu py□amo. Mám tady v domì jedno py□amo.

AMY

Ale kde ho máte?

FRANK

Bohu□el v pokoji pro hosty. Ale, jak si vzpomínáte, ten není od jejího daleko.

AMY

Aha.

FRANK

Abych byl upøímný, v noci se budí. Má velice □ivé sny. Sedím u její postele, dokud neusne.

AMY

V□dycky zùstane sama?

Frank neodpoví.

FRANK

Myslím, Amy, □e víte, co k ní cítím. Nemù□u si pomoct, u□ léta je to tak. Mo□ná ještì pøedtím, ne□ umøela má □ena. Lidi mi øíkají: „Jsi blázen, tohle nemù□eš vydr□et. U□ jsi èekal tak dlouho.“ Já øíkám: „A budu èekat dál.“

AMY

Ano. *(Podívá se na Evelyn za jeho zády.)* A Evelyn?

FRANK

Ach, Evelyn. Jestlipak nás slyší? Pøestala mluvit. Je po rozèilování.

Amy dá Evelyn ruku pøed oèi, ale ta nereaguje.

Èlovìk nikdy neví. Smíøila se s osudem?

Vejde Esme a zarazí se, kdy□ uvidí Amy. Je jí pøes šedesát. V ruce má kupu obálek.

ESME

Amy, probùh.

Øekla to tiše, ale Amy se pøekvapenì otoèí.

AMY
Mami. Neslyšela jsem tì.
ESME
Ach jo. Obávám se, □e jsem si vzala taxíka. Vím, □e bych nemìla, ale øekla jsem si, sakra, no a co? Frankovi se to nelíbí.

Ani jedna neví, co má udìlat. Chvíli stojí v rozpacích.

AMY
Jsi v poøádku?
ESME
Ano. Jsem unavená. Byl to hrozný den. Proè jsi mi nezavolala?
AMY
Ach...

Esme udìlá marné gesto rukou a pak hráz povolí. Pøistoupí k Amy a obejme ji. Vzlykne.

ESME
Ach, bo□e, Amy. Amy, holèièko, jak tys mi chybìla.
AMY
Já vím.
ESME
Bylo to tak strašné. Vá□nì...
AMY
Ach, mami...

Esme pøemù□e pláè a rukou se probírá Aminými vlasy.

ESME
Vá□nì, ne, opravdu, u□ je to v poøádku.
AMY
Ach, mami...

Esme se od ní odvrací a pokouší se vzpamatovat.

ESME
Vá□nì je to... ach, je to... ach, to je pitomé, promiò, já nemù□u ani mluvit.
AMY
To nic. *(Dr□í matèinu hlavu a dívá se jí do oèí.)* To nevadí!
ESME
To taky, □e...
AMY
No, øekni.
ESME
Co na tom sejde? Hlavnì, □e jsi tady. *(Impulzivnì dceru znovu obejme.)*
AMY
To je dobré. Pokraèuj, øekni mi...
ESME
Panebo□e, já vím, □e jsem sobec...
AMY
To nejsi...
ESME
Ale pravda je, fakt je, □e jsem mìla pøíšerný den.

Obì se smìjí té absurditì a Esme ustoupí, aby se vzpamatovala.

AMY
No, to ti vìøím.
ESME

To se nedá vyprávìt, mìli jsme toho pacienta...

AMY

Jakého pacienta?

ESME

V□dy□ víš...

FRANK

Chceš se napít?

Esme mávne odmítavì rukou.

ESME

Starý chlap kolem sedmdesátky. Bylo to hrozné. Potøeboval novou aortu.

AMY

Aortu?

ESME

Ano. Kdybychom to byli neudìlali, byl by docela jistì zemøel.

AMY

No...

FRANK

Sedni si.

ESME

U□ jsi asi slyšela o tìch nových operacích...

AMY

Ne. Ne, ovšem□e ne. Kde bych o nich mohla slyšet?

ESME

Vezme se chlopeò z prasete...

AMY

Z prasete?

ESME

Vyøízne se a ulo□í se do ledu. Vezme se tenhle kulatý praseèí svaleèek...

AMY

Aha.

ESME

Ne, vá□nì, to je skoro bì□ný postup. Ale problém je, □e se pøitom pracuje hroznì rychle - dovedeš si to pøedstavit - v tom ohromném stresu...

AMY

Jistì.

ESME

Všude samá krev, obrovské kalu□e krve...

AMY

Panebo□e!

ESME

Purpurové krve! A pak ty lasery, vypalování... musí se vyøíznout tkáò... *(Zavrtí hlavou.)* Otoèím se, podávám skalpel, podívám se na ruku vedle mì. Ta sestøièka má na ruce prsten. A navíc ještì nìjaký pøíšerný štrasový náramek...

Frank se nervóznì podívá na Amy, jako by se bál toho, jak historka skonèí.

Øekla jsem si: ne, to snad není pravda. To tedy pardon. No tohle!

FRANK

To si umím pøedstavit...

ESME

Tak□e... *(Na chvilku se zarazí.)* No, obávám se, □e jsem se neudr□ela.

AMY

Jak neudr□ela?

ESME

Teda zaèala jsem na ni køièet. A jak! Amy, já vím, □e se to nemá. Ale je to tak nehygienické. To k tomu mám mlèet?

Frank se usmìje.

FRANK

Tohle není poprvé...

ESME

Povídám: „Tohle je vá□ná vìc.“ Ta sestra, je taková hubeòouèká, taková vyzáblotinka. V □ivotì jsem ji pøedtím nevidìla. Povídám: „Proboha, tohle je vá□ná operace. Kamery všechno vidí.“ A ona tam jenom stojí. Dívá se na mì, jako bych se zbláznila.

FRANK

To bych øek.

ESME

Tak□e celé studio stojí. Re□isér - och, jde k nám dolù! A ta kaèena zaèala trucovat. Povídá: „Ale no tak, v□dy□ je to jenom televize!“ *(Odmlèí se. Zuøí.)* No...

FRANK

Pane Bo□e!

ESME

Ne, lituji, ale podle mì je to neomluvitelné. A□ si èlovìk øíká, co chce, ale tohle nikdy øíct nesmí.

Frank se usmìje na Amy.

FRANK

Tohle není poprvé.

ESME

„Jestli to máme dìlat, dìlejme to se vší autenticitou, jinak to nemá smysl...“ To je pravda! To je princip všeho. Musíš to dìlat poøádnì! Musíš se pøi tom ptát: „Je to skuteènost, nebo ne?“

Amy se zamraèí, nedoká□e odpovìdìt.

Mezitím stejnì nastal chaos! Chirurgovi upadl skalpel do té hrozné naaran□ované kalu□e krve. Pacient na operaèním stole se posadil a povídá: „Promiòte, □e jsem tak zvìdav, ale dostanu tu novou aortu, nebo ne?“

FRANK

To musela být legrace.

ESME

Lidi se sbíhají. Povídají: „Poslyšte, my chápeme, □e jste pod velkým tlakem.“ A já køièím: „O mì nejde, proboha. Proè se vrháte na mì? To tahle kurvièka, s tou její bi□uterií od papínka, ta nám to tu celé nièí...“ *(Najednou zaèala být dost zlá.)*

FRANK

(Amy) A co vy? Nenapijete se?

ESME

A kromì toho, kdy□ èlovìk vezme v úvahu moji postavu...

FRANK

Sestra Bansteadová...

ESME

Z jejího pohledu - no, uvìdom si to, vidìlas ten seriál...

Amy se na ni dívá nezúèastnìnì.

Je to jasné. Øíkají jí disciplinárka. A vypadá tak. Dá se øíct, □e je to pìkná megera.

FRANK

To teda je!

ESME

Nepochybnì. Vá□nì si myslíte, □e by to dopustila? To je nemyslitelné! Naprosto neprofesionální. Lituju, myslete si, co chcete, ale takový je mùj názor.

Frank znervózní, chce se na nìco zeptat.

FRANK

Ale...

ESME

Ale co?

FRANK

Dokonèilas ten zábìr?

ESME

Co? No, asi po hodinì, nebo po dvou, jistì. Museli jsme èekat na novou chlopeò. *(Dívá se rozzlobenì na Franka*.) Ach, Franku, prosím tì, já vím, co se chceš zeptat. Nejsem hlupák! Jediné, co ho zajímá...

FRANK

No...

ESME

- je, jestli mì z toho seriálu vyrazili.

Amy vraští èelo, nechápe, co se to mezi nimi odehrává.

Frankovo téma, to jsou v□dycky jenom peníze, nic ne□ peníze. Ka□dý veèer mi opakuje: „Musíš si tu práci udr□et...“

FRANK

To pøece musíš!

ESME

„Pro své vlastní dobro,“ øíká, „skloò hlavu a poslouchej...“ Celý Frank! Všechno, jen ne, abych se ozvala!

Frank se otoèí k Amy, jako by chtìl øíct: co jiného mi zbývá?

A já øíkám: „Co? To mám snášet tyhle pomìry? Kdy□ divadlo je prohnilé? Kdy□ jsou v sázce lidské □ivoty?“

FRANK

Esme...

ESME

To mám mlèet? Kdy□ mnì pøed oèima vystavují výsmìchu základní lékaøské postupy? Lituju, pak není o èem uva□ovat, tohle já dìlat nebudu. Mám pøece svìdomí! Jsou chvíle, kdy je to na mì pøíliš.

FRANK

No jistì.

Esme vezme do ruky obálky, které pøedtím polo□ila na stùl.

ESME

Nikdy mi nedovolí, abych zapomnìla na ty bílé obálky... *(Sevøe je v ruce.)* Ne, nebudu je otvírat. Radši si promluvím se svou dcerou.

FRANK

Mám to udìlat já?

ESME

Ne. Ty zatracené obálky jsou moje. Díky. Otevøu si ty potvory sama.

Frank ura□ení vstane.

Ta pošta... ta pošta mì dìsí. Nechávám ji, a□ se vrátím. Tak□e...

FRANK

V□dy□ je to jedno.

ESME

Nejdu ráno do práce...

AMY

To si umím pøedstavit...

ESME

Úplnì neschopná myšlenky.

Frankovi se to líbí.

FRANK

Strkala je pod polštáøe...

ESME

Vá□ní?

FRANK

Je to tak. Musel jsem poka□dé prohmatat všechny štìrbiny v pohovkách, jestli tam ještì nìjakou nenajdu!

ESME

No jo, ale ve skuteènosti to není tak hloupé, jak si myslíš. Poøád tyté dopisy. Tak proboha... *(Náhle se vzdá.)* Strè si je do prdele! Nechci se o tom bavit. Dnes veèer ne. Nemù eme se na to dneska vykašlat? Nevidìla jsem Amy celé mìsíce.

AMY

Ano.

Frank se dívá z jedné na druhou.

FRANK

Asi bych mìl jít. Udìlám vám obìma kakao. Esme chce pøed spaním v dycky kakao.

ESME

To je skvìlé. Udìlej ho, prosím tì. *(Ironicky mávne rukou.)* Mùj domácí sluha.

FRANK

Jestli to mìl být vtip, tak to abych se zasmál. *(Odejde, zavøe dveøe.)*

ESME

No teda!

AMY

Je legraèní. Je tak oddaný.

ESME

To ano. Ale stejnì - obávám se, e si mì zoufale chce vzít. A co je horší, je to èím dál naléhavìjší. Jestli si ho nevezmu, øíká, e to vzdá.

AMY

Mnì ale právì øekl pøesný opak...

ESME

Vá nì?

AMY

Øekl mi, e na tebe bude èekat.

ESME

Ké by to byla pravda. Ale ve skuteènosti mi dal lhùtu. Ano, do vánoc.

AMY

A vezmeš si ho?

ESME

He, vánoce! Já nedohlédnu ani do støedy. Já nevím. Bojím se, e jednoho dne to vzdám. Nasednu do jeho Forda Granady. Budu se projídìt po venkovì. Budu to dìlat v nìjakém hrabství, kde dávají lišky dobrou noc. Strávím líbánky v nìjakém tom nadìlaném, bøeèanem obrostlém hotelu na bøehu øeky. *(Vezme si cigaretu, náhle podrá dìní.)* Jak k tomu došlo? Tohle bych byla nikdy neèekala! To ne!

Amy teatralita jejích stíností nedojímá.

AMY

Ale no tak, vždy to není tak zlé.

ESME

Není?

AMY

Ovšem e ne.

ESME

Tak promiò. Máš pravdu. *(Pøipustila náhle a v slzách se teï dívá na Amy, neschopná uvìøit, e ji má zpátky doma.)* Vidím tì tady, Amy, a poprvé se cítím nervózní...

AMY

Mami...

ESME

Tedy jsem nervózní, ale taky se mi ulevilo.

Napìtí povolilo. Esme mluví s vìtší nìhou.

Chybìlas mi...

AMY

Ty mì taky.

ESME

Tak strašnì's mi chybìla. Jak je to dávno? Musí to být víc ne□ šest mìsícù. Poøád èetu v novinách o všech tìch tvých problémech. A tak moc jsem tou□ila, abychom si mohly promluvit. Cítila jsem se z toho všeho tak bezmocná.

AMY

Já sama jsem se cítila dost bezmocná. *(Podaøí se jí zatváøit se stateènì, ale oèi se jí zaèínají zalévat slzami.)* Asi si øekneš, □e jsem se zachovala zbabìle. Nemohla jsem si pomoct. Stáhla jsem se do své ulity.

ESME

Ano.

AMY

Nikdy to nepoleví. Nikdy. Vlastnì, po celou dobu jsem nemluvila s nikým. Jenom jsem byla s dìtmi.

ESME

Jak se jim daøí?

AMY

Dìti jsou v poøádku. *(Mávne netrpìlivì rukou.)* Ach, jen pøed nimi schováváme noviny. Doufáme, □e jim dìti ve škole nic neøeknou.

ESME

Je to nìjaká švédská filmová hvìzda, ne?

AMY

Ano.

ESME

Obávám se, □e jsem o ní nikdy neslyšela.

AMY

To jsi tedy jediná na svìtì. Proto si to média tak vychutnávala. Kameramani nám táboøili pøed prahem.

ESME

Je to mo□né? Vá□nì je Švédka?

AMY

Myslím, □e ano.

ESME

Švédka! *(Zhnusenì se podívá stranou.)* Jak hluboko mù□e èlovìk klesnout?

AMY

Má takový ten bublavý hrdelní hlas. Opálená do bronzova a tuny blond vlasù.

ESME

Ty ses s ní setkala?

AMY

(pøikývne) Je to taková ta pøihlouplá Heidi z hor. Velké rozevøené oèi. A vìèné: „Proè nemù□eme být pøítelkynì?"

ESME

Prosím tì!

AMY

Proè nemù□eme být pøítelkynì? „Proto□e spíš s mým man□elem. Myslím, □e to je to jediné, co by nám v tom mohlo bránit." *(Je v rá□i.)* Ale ne, ona nás chce dostat do spoleèné sauny. Kdyby bylo po jejím, všichni tøi bychom tam dovádìly s proutky. Ty její nevinné bulièí oèi na mì neplatí.

ESME

Jaks to mohla...

AMY

V□dy□ ona taky pøedvedla docela slušný výstup. *(Chvíli se na Esme dívá.)* Ale nejhorší je, □e Dominik je zmatený. Cítí se provinilý.

ESME

Ten jistì.

AMY

Ne. Vá□nì. Je to mnohem, mnohem horší, ne□ si myslíš. Je toti□ úplnì ztracený. Vá□nì. Jako by ztratil ostøí. Vìtšinou se chová jako blázen. Smutné je, □e vlastnì neví, co chce. Všechno bývalo mnohem lepší. To tì ujiš□uju. Bylo to zvláštní, ale po svatbì jsme snad poprvé □ili témìø v míru. To □e jsme se rozhodli vzít... to pomohlo vyøešit mnohé. A pak pøišla tahle □enská jako blesk z èistého nebe.

(Esme ji sleduje, tiše a s respektem.)

A pak, je z nìj taky tenhle mediální magnát. Produkují stovky programù roènì. Hudebních. A diskusních. A na videokazetách. Tak□e vyrá□í z domu za úsvitu a utíká ke své práci.

ESME

Bydlí doma?

AMY

Jistì, bydlíme spolu. „Kvùli dìtem.“ Tak se to øíká? Ne že by v tom byl nìjaký rozdíl. Stejnì ho vùbec nevidím. Leda že projdu kolem televizoru. Mùžu se na nìho dívat v televizi, kdy chci. *(Muèí ji to. Je ještì bledší než døív.)* Snažím se, ale je tìžké ustát to. V každém vztahu tì obsadí do urèité role.

ESME

Rozumím.

AMY

Ano. Já hrála tu silnou. A teï si ta role vybírá svou daò.

Esme chce replikovat. Amy ji však pøeruší, jako by to nechtìla slyšet.

ESME

No...

AMY

A mezitím jsme spolu my dvì pøestaly mluvit...

ESME

Ale holèièko, èí vinou?

AMY

A pak se ke mnì doneslo, co se s tebou dìje...

ESME

(odmítavì) Ach...

AMY

Mluvila jsem s nìjakými známými. Øíká se, že máš vážné problémy. No, povídej!

ESME

Jistì, ale u mì jde jen o peníze, to je celé. *(Rozmarnì se usmìje na Amy.)*

AMY

Dluhy?

ESME

Ano, jistì.

AMY

A jak velké?

ESME

Vážnì jsem už ztratila pøehled...

AMY

Mami...

ESME

Každou chvíli se to mìní.

Amy se na ni dívá, nenechá ji jen tak uniknout.

Když jsem naposledy otevøela jednu tu obálku, byla to dost slušná suma.

AMY

Kolik?

Ale Esme už vstala a jde pro odložené obálky.

ESME

Poèkej, kde mám brýle? Podíváme se na tu dnešní. Podívejme, nic mimoøádného. *(Dříve než dopis, který vyòala z obálky vedle svých brýlí.)* Vypadá to na nìco kolem pìti.

AMY

Pìti? Pìti èeho?

ESME

Pìti set tisíc.

AMY

Mami...

ESME

Pìt set tisíc - nebo tak nìjak. Je tam ještì spousta malých èísílek. Není to *pøesnì* pìt set tisíc. Je to víc rozjeté. *(Trochu tu situaci „herecky“ rozehrává, což Amy prostì rozèiluje.)* Možná je to šest. Je to všechno stejnì jen

akademické. A není to ta nejvyšší èástka, na kterou to vylezlo. Jednou ráno jsem prostì nemohla uvìøit vlastním oèím. Koukám. Je to osm! Bylo to pøes osm set tisíc. Bylo to jako kdy tì nìkdo š ouchne do oka.

AMY

Proè se smìješ?

ESME

Ale dìvèe, co jiného mù u dìlat? Celé je to tak naprosto... no, je to taková a nadpøirozená zkušenost. Nemá smysl pøedstírat, e je to skuteèné.

AMY

Ale ono to je skuteèné.

ESME

Ano. Jen e - promiò - já to prostì nechápu. Co mám proboha podle nich dìlat?

Triumfálnì vchází Frank s podnosem s teplými nápoji a sušenkami.

FRANK

Kakao!

ESME

Tedy, jistì, mohou si nechat to, co jim dám.

FRANK

Je husté, jak ho máš ráda.

ESME

A dávám jim všechno, co mám, do poslední penny.

FRANK

Má ho ráda husté.

AMY

Ale nemusíš jim pøece platit vìènì?

FRANK

Ach bo e, u zase na zakázané téma? *(Udìlá pøes pokoj rozpustilou grimasu.)*

AMY

Je pravda, e to všechno zavinil azbest?

ESME

Azbest! Uhodlas. A pak ještì silikon, ten, co dávají enským do òader...

AMY

Silikon?

ESME

Miliony amerických hospodynìk...

FRANK

Je to šílené...

ESME

A všechny alují své doktory. Pak jsou tu hurikány.

FRANK

Hugo. Elyse. Viktorie.

ESME

Tak tak. Prohánìjí se Amerikou a dìlají z domù krabièky od sirek. Navzdory svým roztomilým jménùm.

Frank se usmívá a míchá kakao, zatímco Esme se zaèíná rozehrávat.

Víš, kdekoli dojde k nìjakému vá nému neštìstí - upadneš, spadneš, dùm ti vyhoøí do základù - kdekoli na svìtì, následuje stejný postup: zajdou za obìtmi a øeknou: „Nerozèilujte se, nebojte se, vá nì o nic nejde. Jenom vyplòte tady ten formuláø, a ta bláznivá britská hereèka to zaplatí!“

Ale Frank se rozhodl odporovat.

FRANK

Ale miláèku, teï trochu pøeháníš...

ESME

Vá nì?

FRANK

Spousta syndikátù je na tom hùø ne ten tvùj.

ESME

Jak na tom mù□ou být ještì hùø. Já pøišla o všechno! Copak èlovìk mù□e ztratit víc ne□ všechno?

FRANK

No...

ESME

To prostì nedává smysl.

AMY

Ale... Promiòte... kdo ty syndikáty vybírá? Kdo rozhodl, do kterého vstoupíš?

ESME

Tady ten pán s kakaem.

Frank míchá své mléèné nápoje. Okam□ik ticha.

FRANK

Je to tak.

AMY

Vy?

FRANK

Ano.

ESME

Tos nevìdìla?

AMY

Asi mi to nikdy úplnì nedošlo. Vy osobnì?

ESME

Frank je agentem u Lloyda.

FRANK

Ano. Dìlám pro nì. Sháním jim klienty.

AMY

Aha.

Frank èeká, co bude Amy øíkat dál. Delikátní okam□ik.

Vìdìla jsem, □e dìláte do financí...

FRANK

Ne tak docela.

AMY

Vìdìla jsem, □e jí radíte.

FRANK

To ano. V øadì vìcí jsem jí radil. Staral jsem se jí o peníze. To ano.

ESME

Vzal na sebe ten nevdìèný úkol.

FRANK

To je fakt.

Trapné ticho.

Byla to moje práce, investovat je. Tak□e se dá øíct, □e v jistém smyslu je to všechno moje vina.

AMY

Ano.

Frank se usmívá, jako by to pomyšlení bylo absurdní.

Ale... vy jste ji varoval, □e?

FRANK

Samozøejmì.

AMY

Vysvìtlil jí všechna rizika?

FRANK

Prosím vás. To je bez debaty. Postupoval jsem správnì. Bezúhonnì. Dr□el jsem se profesionální etiky. *(Nakloní se k Amy.)* Sušenky?

AMY
Ne, dìkuji.
FRANK
Byla to prostì smùla.

Esme se posadila, spokojená, že Frank mùže podat vysvìtlení. Frank vypadá klidnì a vyrovnanì.

AMY
Ale taky jsem... èetla jsem v novinách, že nìkteøí lidé... že jejich dluh je v podstatì nekoneèný.
FRANK
Ano.
AMY
Moje matka k nim patøí?
ESME
Svatá prostoto. Jak jinak?

Franka to zdá se nevyvedlo z míry.

FRANK
Øíká se tomu neomezené ruèení. Lloyd to má v nabídce. Investujete peníze na jméno a oplátkou... riziko mùže být doslova nekoneèné.
AMY
Aha. A moje matka tohle všechno vìdìla.

Amy ztišila hlas, zdá se být mnohem nebezpeènìjší.

FRANK
Ale jistì, podle mì si toho byla plnì vìdoma. Nejspíš si to tak docela nepøipustila... žádný z investorù si to vlastnì nepøipustil...
AMY
Asi.
FRANK
Jednoho dne mohlo dojít ke koneèné katastrofì. Nìkolik signálù tu bylo.
AMY
Ale... Nevím, jak bych se na tohle mìla zeptat... Pøedpokládám, že je to tak... pøedpokládám, že vy jste na tom stejnì?

Frank se podívá na Esme.

FRANK
No...
AMY
Ono to tak není?
FRANK
Ovšem, mám jisté problémy. Utrpìl jsem znaèné ztráty. Nemìl jsem zrovna šastné období.
AMY
Ale?
FRANK
Ale byl jsem v jiném øetìzu syndikátù. Je to vyslovenì technická otázka, ale já mám trochu jiné portfolio.
AMY
Aha.

Frank se stále ještì chová mírnì. Esme sedí jako sfinga.

FRANK
Je to otázka návratnosti kapitálu. Vyšší návratnost znamená vyšší riziko.
AMY
Takže?
FRANK

Pøipouštím, že v pøípadì vlastních investic jsem byl vždycky opatrnìjší.

Rozhodující okamžik je tady. Než Amy promluví, ubìhne nìkolik vteøin.

AMY
Opatrnìjší na své vlastní peníze, chcete øíct?

Esme náhle vstane.
FRANK
Podívejte...
AMY
Dobøe, teï tomu rozumím, teï chápu, co se stalo...
ESME
Franku, asi bys nás teï mìl nechat. Co kdyby ses vyspal tady? Ráno si mùžeme promluvit. *(Políbí ho na tváø.)*
FRANK
Ano. Jak myslíš. *(Jde ke dveøím. Ale když tam dorazí, otoèí se.)* My víme, že lidi jsou naštvaní, vìøte mi. Když dojde k nìèemu tak nepøíjemnému, lidská povaha už je taková: èlovìk kolem sebe bije, hlava nehlava. Ale nedá se s tím nic dìlat. Stává se to. Je to zkušenost. Teï mì omluvte, jdu nahoru.

Frank si vezme kakao a odejde. Jakmile se za ním zavøou dveøe, Amy vybuchne.

AMY
Nezlob se, ale tohle je nestydatost...
ESME
Ale Amy...
AMY
A ty to víš.
ESME
Ano?
AMY
Mami, to je pøece normální krádež. Ty víš, co ti proved.
ESME
Nic mi neproved. To by bylo jednoduché. Jenže já odmítám zaèít chodit a øíkat, že to všechno musí být Frankova vina.
AMY
A není? Když v tom nechal všechny tvoje peníze...
ESME
No a co?
AMY
Všechno, cos mìla! A naznaèil snad nìkdy... naznaèil jednou jedinkrát, že by snad taky pochyboval? ... Ne, kdepak, byl natolik *chytrý,* že sám se tomu riziku, do kterého tì namoèil, obloukem vyhnul.

Esme ta otázka zaskoèí.

ESME
Ne, nenaznaèil nic. Ale, buï spravedlivá, já se ho na nic takového nikdy neptala...
AMY
Ach!
ESME
Nikdy jsem o tom problému nemluvili.
AMY
To vìøím!
ESME
Teï pøece nezaènu tvrdit, že to všechno dìlal schválnì.
AMY
Bože mùj, tenhle èlovìk tì znièil... a ty ho tu klidnì dál necháváš spát!
ESME
Ale ovšem, proè ne. Spoleèníka si snad mùžu dopøát.
AMY

Jistì, a jeliko jsi to ty, Esme, vybereš si zrovna toho, kdo tì znièil!

Ale Esme u pøešla do útoku.

ESME
Je mi líto, ale pravda je taková, e jsem od nich brala peníze.
AMY
No a co?
ESME
Dostávala jsem šek. Nikdy jsem ho neodmítla. Chodil rok co rok. A - no dobøe, mùeš si o mnì myslet, co chceš - ale vdycky mi pøipadalo, e mi ty peníze dávají jen tak za nic. *(Podívá se na Amy s nestoudným klidem.)* Jen jsem si tu tak sedìla. Otevøela obálku. Plnou penìz. Milovala jsem to. Na zadní koleèka jsem nikdy nemyslela.

Amy se zamraèí.

AMY
Take co?
ESME
Take mi - prosím - snad odpustíš, e teï odmítám házet za to vinu na jiné. Copak z toho mùu vinit nìkoho jiného ne sebe?

Amy se mraèí.

AMY
Ale snad byly chvíle, kdys musela mít nìjaké podezøení...
ESME
Ach...
AMY
Kdy se na tebe ty peníze takhle sypaly? Nikdy sis neøekla, tak pozor, v tom musí být nìjaký háèek.
ESME
No, jak øíkáš, nikdy.
AMY
Ty sis nikdy neøekla, e je to nìjak moc štìstí najednou?

Esme bezstarostnì pokrèí rameny.

ESME
Valilo se to na mì jako moøe. Ve skuteènosti si zaèneš øíkat, e na to máš právo. Ani si nevšimneš, a zaèneš být taková. Jenom si øíkáš: „To je prima. Takhle to musí zùstat poøád.“
AMY
Ale, kdy jsi zaèala pøicházet o první...
ESME
Ach...
AMY
Kdy jsi zaèala tratit... musela jsi aspoò jednou zauvaovat, musela sis øíct, e je èas s tím pøestat?
ESME
Ale naopak. Frank vdycky øekl, no dobøe, podívej, zase spadlo nìjaké letadlo, to je pro branìi dobré, všichni si aspoò uvìdomí, e by se mìli dát pojistit. *(Vyuije Amina mlèení, aby si z toho zkusila udìlat legraci.)* Jediné, co jsem øíkávala já...
AMY
Ano?
ESME
Kdy jsem byla malá, u tenkrát se mi zdálo, e ti nejvìtší tupci, na které èlovìk narazil, skoro vdycky pracovali u Lloyda.
AMY
Ne, váni?
ESME
Znala jsem jednoho chlapa, ani v církvi by ho nechtìli, ale u Lloyda - ale boíèku, jistì, bez problému. *(Smìje se, zamáèkne cigaretu.)*

AMY
No dobøe, ale tys vìdìla, □e jednou mù□eš tratit...
ESME
Ano.
AMY
Vìdìlas, □e je tady v□dycky tahle mo□nost.
ESME
Ale jistì.
AMY
A oni tì nezastavili a nevysvìtlili ti: „Podívejte, mù□ete pøijít o všechno, co máte?“

Esme ta otázka viditelnì rozjaøila.

ESME
Ale nejen o všechno, co mám. Amy, tys to asi nepochopila. Já pøicházím o mnohem víc. Kdyby šlo jen o všechno, co jsem v tu chvíli mìla, to by - bez legrace - nebylo nic tak hrozného. *(Vstane a triumfuje nad svou vlastní logikou.)* Ale ono... je to daleko horší.
AMY
Jak to?
ESME
Ono jde o všechno, co ještì kdy vydìlám. A□ do smrti. Po celý mùj aktivní vìk. A□ budu dìlat, co budu dìlat! Vùbec na tom nesejde. Tobì to vá□nì nedošlo? Mým dluhùm nebude nikdy konec. Mohla bych pracovat do sta let. Udøít se k smrti. A□ umøu, mù□u se zaèít starat o høbitovní trávník. Mù□u pracovat po zbytek vìènosti, ale pravda zùstane stejná: V□dycky budu zadlu□ená.
Amy se pokouší udr□et soustøedìní.

AMY
Dobøe, ale vysvìtlil ti to nìkdo? Vysvìtlil ti to nìkdo, kdy□s to podepisovala?
ESME
Ale jistì. Tedy v hrubých obrysech.
AMY
Mami, prosím tì, øekni mi jenom, vysvìtlil nebo nevysvìtlil?
ESME
Jistì, tedy vysvìtlil. Frank mì vzal do Londýna.
AMY
A tam?
ESME
Vzali mì na skvìlý obìd. Na skvìlý obìd pøímo v jejich sídle. A ten prezident, no... víš, hroznì se mu líbila moje Ofélie.

Amy se odtáhne, u□ opravdu zuøí.

AMY
To nemù□e být pravda!
ESME
A hned na to mi dal ten formuláø.
AMY
Formuláø?
ESME
Tu pøihlášku.

Amy vrtí rozèilenì hlavou.

Abych byla upøímná, pøiznávám, □e mi to zalichotilo. Myslím, □e jsem to moc neèetla.
AMY
Chceš øíct, □es to na místì podepsala?
ESME
Pøísahám: ten èlovìk vá□nì zbo□òoval moji Ofélii. Zbo□òoval ji. V tomhle byl naprosto upøímný. A□ se po tom dìlo cokoli. *(Teï se rozzlobila i ona.)* No dobøe, já vím! Zèásti je to èirý snobismus. Kdyby mi øekl nìjaký buran:

„Vydìláváte takový peníze a necháváte je jen tak le□et,“ asi bych mu øekla: „Hele, já nejsem blbá.“ Tak□e svým zpùsobem, nerada to pøiznávám, ale v podstatì se to smrskne na otázku stylu. *(Bezmocnì mává kolem sebe.)* Mìlas tam být. Všude kolem ty velké støíbrné svícny. Ten porcelán a sklo, všude podél toho nádherného, dubem vykládaného sálu. No dobøe, bylo to typické anglické divadýlko. Ale jsou chvíle, kdy èlovìk divadlu jen tì□ko odolá.

AMY

Ale, mami, to u□ dávno není divadlo. Musíš si to uvìdomit. Ty èasy jsou dávno pryè. Samas to øíkávala: tahle Anglie je ta tam. Teï se musíš zaèít bránit.

Esme se na ni podívá, nerozumí.

ESME

Bránit? Jak?

AMY

No...

ESME

Aha, nejspíš chceš, abych zaèala podepisovat petice?

AMY

Jistì...

ESME

Zaèít øíkat, □e nic platit nebudu?

AMY

No, to pro zaèátek. Tedy, chci øíct, to by nebyl špatný zaèátek.

ESME

Zaèít vysedávat v nìjakém odporném výboru? Jezdit do Londýna na nìjaké schùze, kde lidi poøád mluví jen o svých penìzích?

AMY

Mami, v□dy□ o penìzích budeš mluvit po celý zbytek □ivota. Proè tedy nemluvit o tom, jak nìco z nich dostat zpátky?

ESME

Vstoupit do nìjakého akèního výboru? Ne, to sotva. Nemyslím si, □e bych stála o to, aby mì vidìli, jak demonstruju v jedné øadì s nìjakými soudci a konzervativními poslanci. Dìkuju pìknì. Radši budu dál snášet svùj trest. Budu snášet svùj trest a ty u□ sakra mlè.

AMY

Á, nejspíš si øíkáš, jak je to od tebe šlechetné...

ESME

Ne, jen se mi to zdá rozumné.

AMY

Nejspíš si øíkáš, □e je to zásadové.

ESME

No, to ano. Pøipadá mi to zásadové.

AMY

Pak ovšem není, oè se pøít. Musíme se s tím smíøit. Víme toti□, jakou roli v tvém □ivotì zásady hrají!

Esme se teï na Amy zadívá s podezøením. Není si jista, co tím myslí.

ESME

Samozøejmì, kdybych vìdìla, □e to má cenu, nìco bych mohla udìlat...

AMY

Dobøe.

ESME

Šla bych do nìjaké kampanì, kdybych si myslela, □e to bude mít nìjaký úèinek.

AMY

To urèitì bude.

ESME

Tak□e co bych mìla dìlat?

AMY

Toté□, co ostatní poškození. *(Na vteøinu se odmlèí.)* Za□alovat svého agenta.

ESME

Za□alovat Franka?

AMY

Jistì. To je nezbytné.

ESME

Prosím tì. Doufám, □e □ertuješ.

AMY

Proè?

ESME

Ale no tak...

AMY

Dokonce i já... jsem èetla v novinách...

ESME

To je pøece šílenství...

AMY

Pøesná polovina akcionáøù Lloyda □aluje ty parchanty, co je do toho prùšvihu dostali. Proè bys nemohla ty?

ESME

Myslela jsem, □e to je nabíledni.

AMY

Proè bys ty mìla být výjimka.

ESME

No, nejspíš mi v tom bude drobet bránit skuteènost, □e se máme dost brzy brát. *(Vystøelí tento vtip na Amy, ale pak se otoèí a uká□e na Evelyn.)* A potom... pøemýšlej. Kdo se asi stará o Evelyn? Kdo jí platí peèovatelku?

AMY

No...

ESME

Kdyby nebylo Franka a jeho štìdrosti, Evelyn u□ by dávno byla v ústavu.

Ale Amy se nevzdává.

AMY

Co tím chceš øíct? □e budeš do konce □ivota Frankovým vìznìm?

ESME

Ne, ovšem □e ne. Nejsem Frankùv vìzeò.

AMY

Nejsi?

ESME

A dovol, abych ti pøipomnìla, Frank je velice hodný èlovìk.

AMY

Jistì, hodný èlovìk, který tì pøipravil o všechny peníze.

ESME

Ale to pøece není Frank. To je jen nìco, co udìlal.

Amy se na ni ohromenì podívá.

AMY

Proboha, my jsme to, co dìláme. To ti nikdy nedošlo? Nic jiného nejsme. Není □ádné „my“, které by existovalo mimo to, co dìláme. *(Náhle v zuøivosti nad tím, □e se Esme nechce bránit, zesílí hlas.)* Mami, oni s tebou manipulují. Nechápeš to? Ty lidi jsou gauneøi. Mají nóbl zpùsoby, ale uvnitø jsou to jen obyèejní kriminálníci. A □ijou z lidí, jako jsi ty. Víš dobøe, □e tohle je tvá chvíle. Tahle chvíle se nevrátí. V hloubi duše to víš. Musíš sama pøevzít kontrolu nad svým □ivotem.

Esme tahle fráze vyprovokuje.

ESME

„Pøevzít kontrolu nad svým □ivotem“?

AMY

Ano.

ESME

Co je to za floskuli, □e ji teï všichni papouškujete? Kontrola nad □ivotem! Jako by □ivoty byly nìco jako auta. Já jsem nikdy neøídila, vzpomínáš...

AMY

No právì!

ESME

A taky nikdy nebudu. *(Plane, plna pohrdání.)* Takové bezobsa□né klišé! Víš, proè ze sebe chlapi dìlají poøád takové blázny? Proto□e se zhlédli v té smìšné pøedstavì, □e doká□í nìco kontrolovat. A vy byste teï chtìli, aby to zkusily i □enské, chcete, aby vám skoèily na tentý□ pitomý mýtus! Øíkáte to tak snadno, tak úlisnì! „Pøevezmìte kontrolu nad svými □ivoty!“ Kdopak je kontroluje? Kdo to nakonec doká□e? Ha! Nikdo. Nikdo! Jestli tohle nechápeš, nepochopíš nic. To jenom dìti volají: „Dívej se na mì, teï øídím já...“ No, to já nechci. Odmítám. Nesnáším to pomyšlení, □e bych teï mìla jeèet. Nesnáším pomyšlení, □e bych teï odmítala svùj lék a tvrdila: „No dobøe, tak jsem mìla trochu smùlu. Ale takový je □ivot.“ *(Pøejde pokoj a posadí se, jako by tím zále□itost byla uzavøena.)* Nepøesvìdèíš mì. Tak□e obra□me list.

Nastane okam□ik ticha.

Proè se na mì tak díváš?

AMY

Co, to mám být snad okouzlená? O to ti jde? To má být nìjaké pøedstavení? Má matka a její stateèný, kurá□ný výstup. Tak na to zapomeò! Mì jsi tím tedy neokouzlila.

ESME

Amy...

AMY

Ani náhodou! *(Pøesune se k Esme, obviòujícím tónem.)* Naopak, vùbec mi to okouzlující nepøipadá. Zdá se mi to trapné, víš. Celý mùj □ivot se mi to zdálo trapné. Proto□e ty to dìláš, co tì pamatuju.

ESME

Co dìlám?

AMY

Dìláš, jako by to byla kdovíjaká legrace, □ít poøád ve snu.

Esme je ohromena hloubkou dceøina hnìvu.

„Hroznì se mu líbila moje Ofélie!“! „Je to taková a□ nadpøirozená zkušenost!“ „Ach, bo□íèku, já jsem se na ty úèty nikdy nedívala!“ Proboha, mami, v□dy□ je ti pøes šedesát. Nemyslíš, □e u□ bys mìla dospìt? *(Rozmáchne se po pokoji.)* □ivot v tomhle skleníku. Tohle nikdy nekonèící pøedstavení! „Jsem hereèka. Bo□e, já pøece nièemu nerozumím!“ Celá tahle cenami ovìnèená komedie s mojí bájeènou veselou mámou v hlavní roli. „Sem s tìmi papíry! Kde to mám podepsat?“ Jak dlouho sis myslela, □e s tím vydr□íš? S tím, □e si nechceš vlastní problémy ani pøipustit, nato□ jim èelit. Kdy□ pøitom prostøedky, jak je øešit, existují, jen se jich chopit.

ESME

Vá□nì?

AMY

Ale kde□, ty to necháš být. A proè? Proto□e by ti to pøipadalo poni□ující. Proto□e by ses musela zachovat stejnì jako všichni ostatní.

Esme postøehne pøíle□itost k odvetì.

ESME

Aha, a ty si myslíš, □e na tom jsi líp...

AMY

Ne...

ESME

□e jsi svùj □ivot pro□ila líp ne□ já? S tou svojí kontrolou, po které jsi tak posedlá - jistì, øeènit o ní umíš - jak by ne, øeènit je snadné - ale nevšimla jsem si, □e bys ji kdy v praxi uplatòovala. Panebo□e, □iješ s tím chlapem, s tím dítìtem, s tou osobou, co si podle tebe zaslou□í tvoji lásku - a nakonec ho necháš, aby ti utekl s nezletilým skandinávským kouskem telecího - a ani pak ho neopustíš.

AMY

Ty myslíš, □e nechci? Myslíš, □e bych ho od hodiny neopustila?

ESME

Tak mi to, prosím tì, vysvìtli, povìz mi, co tì u nìj dr□í? *(Smìje se tomu, jak je to jasné.)* Kvùli dìtem èi co?

AMY

Ne. Není to kvùli dìtem.

ESME

Tak proè. □e by jen neústupná vytrvalost? □e by to bylo to slavné Jak to vidí Amy: Láska všechno pøekoná?

AMY
Ne, tak to není.
ESME
Tak øekni proè?
AMY
Proè asi. *(Najednou je opravdu sklíèená.)* Proto□e nedoká□u pøipustit, □es mìla pravdu.
Esme se ohromenì zarazí.

Proè myslíš, □e jsem ti nezavolala? Proè myslíš, □e jsme spolu pøes pùl roku nemluvily?
ESME
To nevím.
AMY
Proto□e v tu chvíli, kdy jsem si uvìdomila, □e to s Dominikem je vá□né, hádej co? Ve stejnou chvíli jsem si uvìdomila, □e nechci mluvit se svou mámou.

Esme ohromenì mlèí.

Tys mu nikdy nedala šanci. Na Dominikovi je nìco, cos ty nikdy nevidìla. Cos nikdy nechtìla vidìt. Hned první den ses rozhodla, □e ho budeš soudit. A teï ses doèkala.
ESME
To není spravedlivé.
AMY
Není? Myslíš, □e jsem ti nechtìla zavolat? Den co den tou□ím zavolat tomu nejlepšímu pøíteli, jakého mám...
ESME
Ach, Amy...
AMY
Ale den co den si pomyslím, □e ten okam□ik nevydr□ím, ten triumfální pohled, který bys mìla docela urèitì v oèích! *(Hoøce se zasmìje.)* Poøád jsi øíkala, jak Dominikem pohrdáš. Proto□e pracoval v televizi, □e...
ESME
Pøesnì tak!
AMY
Televizi jsi nenávidìla, proto□e hodnoty, které pøedstavuje, jsou pro lidi jed.
ESME
To jsem si tehdy myslela.
AMY
Ty by sis s ní nikdy nic nezaèala...
ESME
Co ode mì chceš? Nìjak □ít musím...
AMY
Ale nevidíš, jak je to celé nespravedlivé? *(Náhle se zaène smát Esme do oèí.)* Ten tvùj zatracený seriál. Jestli jsem ho vidìla? Vidìla já jsem ho? Vidìla. Ale musela jsem si pøi tom nasadit èerné brýle a strèit vatu do obou uší!

Esme se odvrátí.

To bylo typické. Mìla jsi své zásady. „Divadlo s velkým D!“ Zatímco televize byla jen pokleslá forma...
ESME
Správnì.
AMY
A já ti to baštila! A pak se ukázalo, □e ty tvé zásady byly spíš pøedsudky...
ESME
No dobøe. To se pøece stane ka□dému.
AMY
Ale jeliko□ já tomu vìøila, opravdu jsem trpìla. *(Její výpad dostane pøíchu□ satiry.)* U Dominika je aspoò o èem diskutovat. To co dìlá, se ti mù□e líbit, a taky nemusí. Kde□to sestra Bansteadová... panebo□e, sestra Bansteadová, to snad ani není èlovìk.
ESME
Ale no tak, Amy...
AMY

O tom seriálu se pøece vùbec nedá serióznì bavit. Ty se tady vá□nì zabýváš tím, jestli je nìjaká operace hygienická. Jestli je ten seriál autentický nebo ne. Víš dobøe, □e to nezále□í na pøesnosti lékaøských procedur. Zále□í to na tom, jestli tam vùbec nìkdo umí hrát!

ESME

Ale to není tak zlé. Není to zas tak špatnì zahrané. Scénáøe nìkterých dílù jsou trochu slabší.

AMY

„Sestro, obávám se, □e budu potøebovat okam□itou tonzilektomii!“

„Doktore, praskla mi plodová voda!“

ESME

Ale Amy, tohle je zbyteènì kruté.

AMY

Ano? *(Uklidnila se, tišeji.)* Tys to nikdy nevidìla. Dominik byl zvláštní a jemný. Cti□ádost ho znièila, to je celé. On si toti□ myslí, □e ten mediální svìt je dùle□itý. On si vlastnì myslí, □e to je skuteèný svìt. Tak□e bylo stále tì□ší s ním mluvit... rok co rok bylo èím dál tì□ší dostat se k nìmu. To je pravda. Tak□e odešel s nìkým, komu zále□í na nìjakých fotkách v èasopisech, na publikovaných názorech a na všech tìch londýnských cetkách. Ale to neznamená, □e si v□dycky zaslou□il jen pohrdání. To neznamená, □e jsem s ním nemìla vùbec být. Znamená to jenom... podívej... bylo toho hodnì, co bylo proti nám. Ale já si prostì myslela, □e to stojí za pokus. *(Její hnìv se zmìnil v bolest, po tváøích jí zaèínají stékat slzy.)* Samozøejmì jsem vìdìla... myslíš si, □e jsem idiot? V□dycky jsem tušila: tenhle èlovìk udìlá jednou lepší obchod. Dostane ze mì všechno, co se dá, a poøídí si nový model. V□dycky jsem cítila, □e to pøijde. Tihle mu□i umìjí èekat. Èekají, dokud nejsou pøipravení. Naèerpají z tebe jistotu. A pak, samozøejmì, kdy□ sochu dokonèíš... v tu chvíli odkopnou □ebøík. Ale já to vìdìla. Dìlala jsem to vìdomì. Byla to moje volba.

Esme se na ni chvíli dívá.

ESME

A odcházíš?

AMY

Proè? Byla bys spokojená?

ESME

Ne!

Nastane ticho.

AMY

Chceš, abychom se rozešli, proto□e to by dokázalo, □es mìla pravdu.

Vteøinová pauza. Evelyn se pohne a vykøikne ze spaní. Esme najednou vstane a sna□í se dostat k Amy.

ESME

Amy, Amy, pojï sem, prosím tì, a obejmi mì...

AMY

Ne, mami...

ESME

Amy, prosím, Amy...

AMY

Já nemù□u...

Esme ji dostihla a sna□í se ji rukama obejmout, ale Amy pøed ní ustupuje.

Ne...

ESME

No tak, miláèku, v□dycky jsi mì takhle dr□ela...

AMY

Já vím...

ESME

U□ jako dítì jsi mì utišovala...

AMY

Já vím...

ESME

Pojï, obejmi mì...

AMY

Já nemù□u.

Amy uhnula a Esme, která vlastnì neví, co dìlá, ji pronásleduje.

Nemù□u ani spát, ani myslet, jsem zoufalá...

ESME

Amy...

AMY

Co jsi to za matku? Já chci mámu, které bych mohla zavolat.

ESME

Prosím. Prosím tì, pojï a obejmi mì...

AMY

Kterou bych mohla zavolat a která by mì nesoudila...

ESME

Amy, pøestaò s tím!

Esme teï Amy chytila do náruèe, ale Amy se brání. Chvíli se zdá, □e spolu obì zápasí, Esme se dr□í dcery a Amy se sna□í jejímu objetí uniknout.

AMY

Øekla bys jenom, v□dycky bys øekla jenom: „Vidíš, miláèku? Já to v□dycky øíkala...“ *(Náhle køièí.)* Nemù□u! Tohle nemù□u udilat! Pus□ mì, prosím.

ESME

Amy!

AMY

Pus□ mì! Prosím!

Obì to zaskoèí: Amy Esme zuøivì odstrèí a stojí otøesenì nad silou svého momentálního hnutí. Evelyn se pohne, mumlá.

Šla jsem za Dominikem, proto□e on byl budoucnost. Ty mì dìsíš, proto□e ty jsi minulost.

Dívají se na sebe pøes potemnìlý pokoj. Amy zaèíná sbírat své vìci.

Teï musím jít.

ESME

Zùstaò tu, prosím...

AMY

Ne...

ESME

Zùstaò, prosím...

AMY

Promiò, mami, já nemù□u. Dnes ne. Musím zpátky do Londýna.

ESME

Zapøísahám tì, Amy, prosím, zùstaò.

AMY

Nemù□u. *(Podívá se na Esme, ale není schopna se k ní pøiblí□it.)* To nic. Nemusíš se trápit. Mám tì ráda. V□dycky tì budu mít ráda, to víš.

ESME

Prosím tì, zùstaò tu. Jen dneska. Zùstaò tu a utìš mì.

AMY

Nemù□u. Musím se vrátit. Musím... Musím se pokusit uklidnit. Musím.

Obì se nemohou hnout z místa.

Mami, prosím tì, nech mì. Nech mì jít. Já musím.

Frank otevøe dveøe a Amy okam□itì vycouvá k verandì.

Pøijedu. Zavolám tì.

ESME

Amy. Amy...

FRANK

Slyšel jsem køik. Slyšel jsem, jak tu dole køièíte.

AMY

Sbohem.

Esme bì□í k verandì, zmizí venku a volá.

ESME

(za scénou) Amy! Amy!

FRANK

Co se dìje?

Nastane ticho. Pak slyšíme zvuk startujícího auta. Svìtla jeho reflektorù proèísnou pokoj. Frank bezmocnì stojí a jenom èeká. Za chvíli se Esme vrátí. Nepodívá se na nìho, ale mine ho cestou ke schodùm.

ESME

Dobrou noc, Franku. Zamkni to tady, prosím tì.

Esme odejde. Frank stojí sám.

ÈTVRTÉ DÌJSTVÍ

Londýn. 1995. Zákulisí malého viktoriánského divadla ve West Endu. Malá šatna s øadou zrcadel, rámovaných □árovkami. Esme si ji nijak nevyzdobila, tak□e pùsobí nepøíjemnì prázdnì. Je tu jen stolièka a pult se šminkami. Malé køesílko a paraván. Na stojanu s ramínky visí nìkolik dobových kostýmù.
Kdy□ dìjství zaèíná, Toby Cole je u□ na scénì. Je mu nìco pøes dvacet, je trochu rozcuchaný a vypadá bezstarostnì. Kolem krku má walkmana, je v trièku, ale nesundal si ještì rokokové kalhoty a je temnì nalíèen, tak□e pùsobí dost kurióznì. Nervóznì se pøiblí□í k šatnì a volá dovnitø.

TOBY

Nezlobte se. Mù□u? *(Pauza.)* Neruším vás, Esme? *(Pauza.)* Nespíte?

ESME

(za scénou) Ké□ by.

Esme se objeví za paravánem. Bude jí brzy sedmdesát. Odpoèívala s tváøí natøenou bílým krémem, který vypadá jako maska. Vypadá jako herec kabuki. Na sobì má rù□ový □upan. Vypadá nepøítomnì, jako by uzavøená do sebe. Jde ke dveøím, otevøe je a pustí Tobyho dovnitø.

Toby, nechceš zajít?

TOBY

Øíkal jsem si, □e byste si mo□ná dala sendviè. Jdu jenom pro nìjaký sendviè, to je všechno.

Esme se usmìje na znak odmítnutí, pak si sedne na svou stolièku a zaène se pøipravovat na pøíští pøedstavení.

Vy nikdy nic nejíte.

Esme po nìm hodí úsmìvem. Tobymu se nechce pryè.

Øíkal jsem si, co si asi myslíte o odpoledním pøedstavení?

ESME

Ách...

TOBY

Mnì se líbilo. Zdálo se mi dost dobrý. Myslím, □e se v té poslední scénì zaèínám chytat. □e zaèínám chytat ten rytmus. Vy o nìm pooád mluvíte. A já myslím, □e dnes odpoledne... No, ten rytmus nebyl zas tak špatný.

ESME

To nebyl.

TOBY
V té první scénì - chtìl jsem se zeptat: nevypadám moc dychtivì, kdy mi dáváte to jabko?
ESME
Ne, podle mì je to akorát.

Toby trèí ve dveøích, uvolnil se.

TOBY
Slyšela jste, e tu prý dnes veèer bude reisér?
ESME
Ne.
TOBY
Zajímalo by mì, co øekne.

Esme neøíká nic.

Poøád tomu nemùu uvìøit. Je to fakt neskuteèný. Øíkal jsem si, teda fakt... takový nenápadný pøedstaveníèko. Vykouknul jsem pøed chvílí do haly. U teï je tam parádní fronta na vrácený lístky. Teda nechci se nikoho dotknout, ale je to šok. e jo? Bez uráky, ale nikdy bych si nedokázal pøedstavit, e se to povede zrovna nám. *(Bezelstnì se usmìje.)* Neodváil jsem se vám to øíct. Øíkal jsem mámì - u je to pár týdnù - e budete hrát v téhle høe. Kdy se pøišla podívat, øekla - nechtìl jsem vám to prozradit - no, øekla, e to je to nejlepší, co jste kdy dìlala. *(Vztáhne ruku na znamení, aby se Esme neurazila*.) Vdycky jste byla její nejoblíbenìjší hereèka, tedy, nechci být drzý, ale to bylo, kdy byla mladá...
ESME
To je v poøádku.
TOBY
Ale øekla... no, on to øíká kadý... e teï do toho dáváte nìco víc.
ESME
Mo ná.
TOBY
Mìla jste ji slyšet. Myslela to vánì. Mazala vám fakt med kolem pusy.

Esme pokraèuje v pøípravách.
ESME
Vycházíte s maminkou dobøe?
TOBY
S mámou? Jasnì. S mojí mámou? Úplnì fantasticky. Ona je spíš... no, nikdy mi nepøipadá jako nìjaký pøíbuzný. Vlastnì mi ani nepøipadá jako moje matka. Já vím, asi mám štìstí. Mo ná je to mojí generací, ale pro mì je máma spíš kamarád.
ESME
Mhm. *(Na chvíli si zamyslí.)*
TOBY
Nedávno, víte, jsem vás sledoval...
ESME
Vidìla jsem tì.
TOBY
Já vím. Jenom se dívám. Kdy nejsem na scénì, stojím v portále a koukám. Já myslím... já nevím... mo ná je to domýšlivost, ale zdá se mi, e zaèínám chápat vaši techniku.
ESME
Dobøe.
TOBY
Nikdy nehrajete nic ven. Všim jsem si, e to všechno dríte vevnitø. Vtahujete tam diváky. Take je to na nich. A oni nìjak pøijdou sami...
ESME
Ano.
TOBY
Musí si proto dojít. *(Následující otázka ho pøivádí do rozpakù.)* Ale nevím, jak to dìláte. Zní to hloupì. Trénujete to? Je v tom nìjaké tajemství? Nìjaký figl.
ESME

Ne, to nemyslím. *(Chvíli se dívá dolù.)* Pøichází to s èasem.

TOBY

Ano.

ESME

Èlovìk se dostává hloub.

TOBY

Pøesnì.

ESME

Sestoupí k jádru. *(Lehce pokrèí rameny.)* Tam to je.

TOBY

Kdyby... já nevím... kdyby tak byl nìjaký zpùsob, abychom to dokázali všichni. Jen tak.

ESME

Být tebou, nedìlám si starosti. Ujiš□uju tì, □e tobì se to podaøí. Pojï sem. *(Velice nenucenì ho pozve dál, aby ho lehce políbila na tváø.)* Mo□ná jedno malé capuccino.

TOBY

Jasnì. Ne, vá□nì, to pùjde na mì.

Esme sahala po penì□ence, ale Toby je u□ na cestì ven. Esme zmizí ve své malé koupelnì za paravánem. Toby potká na chodbì Dominika. Je mu témìø èтyøicet. Jeho klukovský pùvab je pryè, je vá□nìjší ne□ døív. Ztloustl; elegantní tmavì modrý pláš□, který má na sobì, mu dobøe padne. V ruce má balíèek velikosti krabice od bot, zabalený v hnìdém papíøe. Kdy□ vejde, Esme se právì vrací, pod uvolnìným □upanem je vidìt kombiné.

ESME

Dominiku... *(Instinktivnì se zabalí do □upanu, sna□í se ovládnout.)*

DOMINIK

Obávám se, □e jsem se sem dostal pøímo z ulice. Zdá se, □e tu nemáte vrátného.

ESME

Ne. Asi si obèas zajde na sklenièku.

DOMINIK

Á. *(Zmìní tón.)* Vím, □e mì nechcete vidìt. U□ se tu potuluju asi hodinu. Sbírám odvahu. Pøinesl jsem vám dárek.

ESME

Jaký dárek?

DOMINIK

Tohle. *(Polo□í balíèek pøed ni. Je svázaný provázkem a zalepený izolepou.)*

ESME

Musím se pøipravit na pøedstavení. *(Posadí se ke svému stolu, zaène si odstraòovat z tváøe krém a nanášet make-up.)*

DOMINIK

Vlastnì jsem byl na odpoledním pøedstavení...

ESME

Vá□nì?

DOMINIK

Ano.

ESME

Nepochybnì se vám to zdálo smìšné.

DOMINIK

No...

ESME

Kdy jste byl naposledy v divadle?

Dominik pokrèí rameny.

DOMINIK

Ó...

ESME

Neslyšela jsem vás køièet „zrychlete to, sakra“.

DOMINIK

Ne, abych pravdu øek, tak trochu mì to zaujalo.

ESME

Jen trochu? Ne úplnì?

DOMINIK
Ten autor je zøejmì strašnì mladý.
ESME
Ano, to je.
DOMINIK
Tak□e je to a□ absurdnì snobské. Ale svým zpùsobem se mi to docela líbilo. Líbila se mi mladistvost té hry.
ESME
Mnì taky.
DOMINIK
Ta scéna, ve které si povídáte s hvìzdami.

Esme na nìho vrhne krátký pohled.

A najednou se z té inscenace stal zvláštní fenomén. Jakoby z nièeho nic. □e by to byla skuteènì pøita□livost divadla? Tenhle podivnì afektovaný veèer...
ESME
Ano.
DOMINIK
Nikdo by to byl do té hry neøekl. A teï se o lístky jen perou. *(Chvilku se na ni usmívá.)* Èemu vy to pøièítáte?
ESME
V tomhle pøípadì?
DOMINIK
Proè je právì tahle hra úspìšná?
ESME
Máte pravdu, je snobská. A taky mladá. Ale kdy□ jsem ji èetla, bylo v ní nìco zvláštního.
DOMINIK
Vy jste to tam vidìla?
ESME
Lidem se líbí, proto□e cítí, □e je upøímná.

Dominik opìt zmìní tón, proto□e ví, □e musí nìjak pøekonat její chlad.

DOMINIK
Dìti øíkali, □e teï máte malý byt...
ESME
Ano.
DOMINIK
□e jste se pøestìhovala zpátky do Londýna.

Esme na nìho vrhne ostrý pohled.

ESME
Ale tos pøece vìdìl.
DOMINIK
Ano.
ESME
Posílals mi všechny ty šeky...
DOMINIK
Ano.
ESME
Obávám se, □e mi nejsou k nièemu.
DOMINIK
Uvìdomil jsem si, □e v podmínkách té dohody musí být asi...
ESME
Spálila jsem je.
DOMINIK
To jsem si myslel. *(Zmìní polohu, necítí se volnì.)* V bance øíkali, □e je nikdo neinkasoval.
ESME
To ani nemohl.

DOMINIK
Ne.
ESME
Pobírám pøíspìvek od Výboru pro posti□ené. Nic jiného dostávat nesmím. Všechno ostatní mi seberou. Tak□e pokud mi nìkdo ilegálnì nepodstrèí pìtilibrovku... Cokoli mi kdo dá, skonèí to u Lloyda. *(Zaène si nanášet make-up.)* Prodala jsem dùm, veškerý majetek, nábytek, dopisy, rukopisy. Všechno, co jsem mìla. Zabavují mi gá□i. A nakonec stejnì poøád dva miliony dlu□ím. Tak□e tak èi onak, tvoje šeky jsou nanic.

Dominik opìt zmìní polohu a dostává se k tomu, proè pøišel.

DOMINIK
Myslel jsem, □e je to osobní, bál jsem se, □e se zlobíte...
ESME
Vá□nì?
DOMINIK
Bál jsem se, □e ty peníze odmítáte, proto□e jsou ode mì.
ESME
No a jeliko□ je stejnì nemohu pøijmout, obávám se, □e se pravdu stejnì nikdy nedovíš.

Zní to tak chladnì, □e se Dominik pokusí pøejít do útoku.

DOMINIK
Podívejte, Esme, já vím, □e mi kladete za vinu...
ESME
Myslíš?
DOMINIK
Myslíte si, □e všechno, co se stalo, je moje vina. Já to vím. Vím, □e mi máte za zlé moje nové man□elství. Z vašeho hlediska to taky chápu.
ESME
Dominiku, ujiš□uju tì, □e o tom nepøemýšlím. Sna□ím se ze všech sil, nemyslet na tebe vùbec. *(Lehce se usmìje tomu, co se chystá øíct.)* A□ na to, kdy□ vidím ty plakáty...
DOMINIK
No jo.
ESME
Všude na eskalátorech v metru. Na ten film, cos re□íroval. Všichni øíkají, □es za nìj pobral všechny mo□né ceny.
DOMINIK
Jen pár.
ESME
Tak□e to vypadá, □es nakonec dosáhnul toho, cos chtìl.

Dominik se jí teï sna□í a□ zoufale pøiblí□it.

DOMINIK
Poslyšte, jde o to, □e já se vá□nì sna□ím. Sna□ím se, jak mù□u. Vy si myslíte, □e po tom, co se stalo, jsem se nezmìnil? Myslíte, □e mì to nezmìnilo?

Esme neøíká nic.

Myslíte, □e nemám svìdomí?
ESME
Ne.
DOMINIK
Myslíte, □e mì to nebolí, kdy□ mi dìti øíkají o tom, jaký □ivot vedete?
ESME
Jaký vedu □ivot?
DOMINIK
Øíkají, □e jste se úplnì stáhla. Od Evelyniny smrti se prý s nikým nestýkáte. Odmítáte chodit ven.
ESME
No a co?

Dominik zaèíná mluvit naléhavìji.

DOMINIK
Dobøe, myslíte si, že jsem lhostejný, že jsem otrlý, myslíte si, že je mi to jedno, ale mì pomyšlení na to, že trpíte, nìjak... Dìti øíkají, že to vypadá, že jste se vzdala.
ESME
Váš nì? To vám øíkají? Že to tak vypadá?

Dominik pokraèuje, nechce se nechat tak snadno odradit.

DOMINIK
Øíkají, že jste zrušila své zasnoubení.
ESME
To ano.
DOMINIK
Chtìla jste si vzít Franka?

Esme na nìho vrhne pohled.
ESME
Když se ptáš. Už je to dlouho. Už dost dávno. Ale udìlala jsem to, co mi Amy vždycky radila.
DOMINIK
Aha.
ESME
Rozhodla jsem se vzít svùj život do vlastních rukou. *(Pauza.)* To je všechno.
DOMINIK
Ale teï jste sama?
ESME
Opravdu si myslíš, že je to tvoje starost?
DOMINIK
No, vlastnì se obávám, že je. Proè myslíte, že jsem tady?
ESME
Abych byla upøímná, nemám tušení.
DOMINIK
Jsem tu, protože si všichni dìlají starosti. Chtìl jsem vidìt, že to zvládáte.
ESME
No, takže jsi mì vidìl, a je to v poøádku. *(Chvíli èeká, pak pokraèuje v pøípravách.)* Cože se tak zajímáš o mé blaho? Proèpak? Máš, cos chtìl. Máš bájeènou rodinu. Dìti mi øíkají, jak skvìlou máš ženu. Proè by proboha mìlo záležet na tom, co cítím já? Dominiku, copak na mì vùbec záleží? *(Mávne neurèitì rukou smìrem ven.)* Víc, než na tom psovi tam na chodbì? Víc, než na tom vlaku, co jede kolem? Tak je to.
DOMINIK
To je prostì nesmysl.
ESME
Váš nì? Je to to poslední, co ti moná brání ve spánku. Zdroj drobného pocitu nepohody v jinak dokonalém životì, co teï vedeš. *(Vstane a podívá se mu pøímo do oèí. Najednou vystoupí na povrch nepøátelství, které k nìmu chová.)* Já ten film vidìla. To násilí mì odpudilo. Vím, že pro lidi jako ty je svým zpùsobem dùležité. Všechno to støílení a krev. Ale já tomu nerozumím.
DOMINIK
Neøíkáme tomu násilí. Øíkáme tomu akce.
ESME
Nicménì, život takový není. Moná jenom stárnu. *(Dívá se na nìho, nepoddajnì.)* Unavuje mì to, Dominiku. Ta vaše potøeba vytasit zbraò a bum! a prásk! a „naper to do nìj, do hajzla“ a „ustøel mu tu kebuli“. Co to je? Co je to za potøebu, co teï všichni máte? Co se to stalo? Že byste se jenom nudili?

Dominik se na ni dívá, neodpovídá.

Nebo se jenom neodvažujete vyrovnat se skuteènými zášitky... s tím, co se v normálním životì skuteènì dìje? Jako tøeba s žalem... a zradou... a láskou a neštìstím... a zrátou... ztrátou lidí, které jste milovali... *(Oèi se jí zalijí slzami. Pøestává se ovládat, což pùsobí znepokojivì.)*

DOMINIK
Esme...
ESME
Ne...

Dominik se k ní pøiblí□il s instinktivním soucitným gestem, ale Esme vztáhne ruce, aby ho zadr□ela.

Ztráta. To by byl námìt pro tebe. Ne dìtinské hry s pyrotechnikou... Které nemají nic spoleèného... nic spoleèného s tím, co je skuteèné... *(Nemù□e se na nìho podívat. Otoèí se a zajde za paraván a dál do koupelny.)*
DOMINIK
Víte, jak to vidìla Amy: èlovìk musí mít lidi rád. Musí je prostì mít rád. Musí dávat lásku bez jakýchkoli podmínek. Jenom ji dávat. A jednoho dne bude odmìnìn. Jednou ji dostane zpátky.

Esme se vrací. Navlékla si rozedrané kalhoty a zapíná si halenku. Nese si pár bot. Posadí se a obouvá si je.

Nakonec jsme spolu - neèekám, □e se vám to bude zamlouvat - ale nakonec jsme s Amy dobøe vycházeli. Ne, vá□nì. Opravdu. Dospìli jsme k jistému skuteènému porozumìní. Samozøejmì to... nebylo to samozøejmì dál man□elství. Ale podaøilo se nám mít se svým zpùsobem opravdu rádi.

Esme mlèí, je napjatá.

A□ po rozchodu, to pøipouštím. Asi øeknete, □e pak je to lehèí. Ale trvalo to, já nevím, tøi mìsíce. Nebo ètyøi. Byli jsme si blí□ ne□ kdykoli pøedtím. Tak□e... asi vám to pøipadá šílený... ale nìjak mi ten pøíbìh pøipadá nedokonèený. Rozumíte mi?
ESME
Jistì.
DOMINIK
Cítím, □e se vám teï musím pokusit pomoct.

Ticho.

ESME
Chceš, aby Amina smrt dostala nìjaký smysl.
DOMINIK
Ano. *(Chvíli èeká.)* Proto□e umøela tak - prostì padla, a byla mrtvá, krvácení do mozku - jednoho dne jde po ulici, a pak, bez dùvodu, bez jakéhokoli smyslu - jeden den tu je, a druhý den tu není. - Od toho dne jsem cítil: musím jít za Esme.
ESME
Proè?
DOMINIK
Musím s ní mluvit.
ESME
Abych ti mohla øíct, □e to nebyla tvoje vina?
DOMINIK
Ne!
ESME
Abych ti mohla øíct, □es ji nezradil? □e se nic nestalo? To ode mì chceš?
DOMINIK
Ale ne, ovšem, □e jsem ji zradil.
ESME
Tak co?
DOMINIK
O to tu podle mì opravdu nejde.
ESME
Ne? *(Èeká, a□ bude pokraèovat.)*
DOMINIK
Chci, abyste øekla, dobøe, tohle byla jedna kapitola. A ta kapitola je uzavøená.

Esme se posadí, neøíká nic.

Prostì... u od pohøbu... Mám tenhle instinktivní pocit, je to mnohem víc ne jen bolest. Souvisí to s tím, co by si byla pøála Amy.

Esme se dívá se stejnou bolestí jako on.

Amy by si byla pøála, abychom byli pøátelé.

Esme mu nedoká e odpovìdìt.

ESME
Tak takhle...
DOMINIK
Ano...
ESME
Øíkáš tu, es ji opustil, øíkáš, e víš, es ji zradil. Ale jeliko Amy byla hodná, jeliko byla velkorysá, ty bys teï nemìl trpìt? Mám ti odpustit, proto e byla mnohem lepší ne ty?

Dominik neodpovídá.

Nìkteøí lidé jdou nahoru. e ano? Jdou nahoru na úèet jiných. Aby oni mohli jít nahoru, jiní musí jít dolù. S tím se musíme vyrovnat. Ale, prosím tì, neèekej, e vás za to budeme mít taky ještì rádi.
DOMINIK
Nerozumíte mi. Já øíkám nìco mnohem prostšího. Nìco, co prospìje i vám. Co znamená, e nám obìma bude odpuštìno. *(Dívá se do zemì.)* Proto e nenávidìt mì teï znamená marnit svùj vlastní ivot.

Esme se na nìho na chvíli zadívá, jako by o tom skuteènì pøemýšlela.

ESME
Mùj ivot je tady v divadle. Mùj ivot zaèíná, kdy jde opona vzhùru. Mùj ivot je moje práce. Nièemu jinému nerozumím. *(Mávne rukou, aby zahnala slzy.)*

Ale vrací se Toby se dvìma pohárky cappuccina. Oba jsou horké a Toby s nimi musí trochu onglovat.
TOBY
Kafe.
ESME
Panebo e...
TOBY
Myslím, e je ještì poøád dost horký. *(Polo í pohárky na pult.)*

Esme dokonèuje oblékání.

ESME
Znáš se tady s Dominikem?
TOBY
Vy jste Dominik Tyghe?
DOMINIK
No ano.
TOBY
Páni. Nemù u tomu vìøit. To je neskuteèný. Vidìl jsem ten film, co jste teï dìlal.
DOMINIK
Ano?
TOBY
Ta scéna, jak se tomu chlapovi rozprskla hlava! Ten zábìr letící krve a kostí... *(Pøedvádí, jak se zastøelí a jak se mu výbuchem roztrhne týl hlavy.)* Podle mì to bylo naprosto fantastický.
DOMINIK
No, dìkuji za uznání.

Esme se podívá na Dominika, ale Toby pije cappuccino a nevšimne si toho.

TOBY
Vy jste Esmin pøítel?
DOMINIK
Vzal jsem si její dceru.
TOBY
Ach ano.
DOMINIK
Známe se dlouho. Ale Amy zemøela velmi tragicky. Bez varování.

Toby chvilku uctivì poèká.

TOBY
Esme mi o tom øíkala. Máte dìti.
DOMINIK
Ano.
TOBY
Jak to nesou?
DOMINIK
Celkem vzato dost dobøe. *(Vrhne pohled na Esme.)* A mají svou babièku moc rády.
TOBY
Ano. No, my ji tu taky máme moc rádi.
Esme po takové pozornosti netou□í. Sna□í se pospíšit si s pøípravami.

Víte, my u□ máme jen tøi minuty.
ESME
Co□e? To není mo□né.
TOBY
Je to pravda.
ESME
Neslyšela jsem zvonek. Musela jsem ho pøeslechnout.
TOBY
Omluvte mì. *(Protáhne se dveømi ven.)*
ESME
Dominiku, budeš muset jít.
DOMINIK
Budete o tom, co jsem vám øíkal, pøemýšlet?
ESME
Pokusím se. Budu. Jestli vùbec mù□u.

Dominik trpìlivì èeká. Esme se napije kávy.

Ten den si pamatuju tak jasnì. Ten den, kdy jsem vešla. A tys spravoval kolo.
DOMINIK
Ano.
ESME
Jak jsem reagovala? Byl to jen strach z neznámého èlovìka?
DOMINIK
To víte jen vy. Bylo to tak?
ESME
Moje dcera byla pro mì ztracená. Staèilo se na tebe jednou podívat. Všechno, co mi zùstalo, bylo pryè. Myslíš, □e to byla èistì instinktivní reakce?
DOMINIK
Ne. Abych byl spravedlivý, osobnì jsem se vám taky zrovna moc nezamlouval.

Oba se tomu usmìjí, poprvé je mezi nimi cítit trocha skuteèného lidského tepla.

ESME

Byla to jen náhoda. Byla to náhoda, že jsem poznala Bernarda. Byla jsem pøelétavá. Taky mi bylo devatenáct. V angorském svetøíku a kratièké sukénce. Ale poznala jsem toho muže. A od té doby se všechno zdálo být jiné. Co kdybych ho nepotkala? Bylo to èiré štìstí. *(Vstane, ponoøená do myšlenek.)* Život s Bernardem nebyl vlastnì nikterak efektní. Ne, že bychom byli poøád jeden druhému v náruèí. Byl jenom klidný. A všemu jsme se smáli. To je celé. Nic bláznivého. Ale s ním jsem se vždycky cítila celá.

Z amplionu hlášení „Zaèínáme!“. Dominik o nìkolik krokù couvne a ukáže na balíèek.

DOMINIK
Nezapomeòte si rozbalit ten dárek. *(Zastaví se u dveøí.)* Esme, slibte mi, že mi zavoláte?
ESME
Když budu moct, proè bych nezavolala?

Dominik odejde. Esme osamí. Sáhne na amplion a my uslyšíme zvuk èekajícího obecenstva. Pøed zrcadlem si upraví kostým. Chvíli se na sebe dívá, pak zvìdavì sáhne po balíèku, který jí Dominik nechal. Otevøe zásuvku a vytáhne z ní nùž. Pøeøízne provázek. Strhne papír. Je to opravdu krabice od bot. Esme ji otevøe. Uvnitø jsou svazky pitilibrových bankovek - v hodnotì tisícù liber. Zavrtí hlavou a položí víko zpátky. V tu chvíli se objeví Toby s hrnkem vody. Vidí ji, jak zavírá krabici.

TOBY
Co to bylo?
ESME
Popel mé dcery.

Toby vypadá zvìdavì.

Toho si nevšímej. Je to dárek.

Esme vezme krabici a náhlým gestem ji vhodí do skøíòky pod policí. Pak rychle zavøe dvíøka. Ještì jednou zkontroluje svùj vzhled v zrcadle a pak s Tobym opustí šatnu. Šatna zmizí. Když dojdou k jevišti, Esme se beze slova pøedkloní a Toby jí z hrnku nalije vodu na hlavu, takže jí nasáknou vlasy a halenka. Esme se na nìho usmìje.

Díky.

Toby si zaène sundávat trièko.

TOBY
Mimochodem, režisér nepøijde.
ESME
Váš nì?
TOBY
Rozmyslel si to. Pase nìkde po nìjakém novém velkém muzikálu. Takže nebude.

Toby si sundal kalhoty. Má na sobì jen pruh látky kolem beder, takže vypadá uboze jako Chudák Tom v Králi Learovi. *Esme ho polije zbytkem vody z hrnku. Toby se zatøese zimou. Esme podá hrnek inspicientovi. Pak spolu chvíli stojí, on modrý zimou, ona už soustøedìná na úkol pøed nimi. Vypadají v tom tichu zvláštnì nevinnì.*

ESME
Taky dobøe. Takže jsme sami.

Svìtlo zaène slábnout, až osvìtluje jen je dva: strnulé, nervózní, plné strachu.
Náhle ohlušující zvuk smyècového orchestru. Svìtla témìø potemní. Pak se oba obrátí smìrem k nám a opona jde vzhùru.
David Hare
* 5.6.1947 v Bexhillu

Divadelní poèátky souèasného britského dramatika jsou spojeny s významným divadlem hnutí „fringe“, Portable Theatre (1968-72), které založil spolu s Tonym Bicatem. Nejlepší hrou jeho zaèáteènického období je *Inside Out* (Vnitøkem ven, spolu s Bicatem), inspirovaná deníky Franze Kafky. Hare patøí ke generaci, kterou výraznì

zpolitizovaly události roku 1968. Brzy proto následovaly s□íravé útoky na kapitalistickou, mu□i ovládanou spoleènost - *Slag* (Struska, 1970), *The Great Exhibition* (Velká výstava, 1972) a *Knuckle* (Kotník, 1974). Na nìkolika hrách spolupracoval se svými generaèními druhy, pøedevším s Howardem Brentonem (napø. *Brassneck,* 1973). Velmi brzy však zaèal pracovat i pro britský divadelní establishment: V letech 1970-71 byl stálým dramatikem (resident playwright) londýnského Royal Court Theatre, o rok pozdìji pùsobil v té□e funkci v Nottingham Playhouse.

Byl zakládajícím èlenem slavného koèovného divadla Joint Stock, pro nì□ m.j. upravil knihu Williama Hintona o èínské revoluci *Fanshen* (1975). Poèínaje hrou *Teeth'n'Smiles* (Zuby a úsmìvy, 1975, pøíbìh zpìvaèky, v nìm□ se zrcadlí rozpad pop-kultury 60. let) zaèíná Harovy hry inspirovat pocit zrady ideálù hnutí 60. let. Hare se v té dobì stává kmenovým autorem londýnského Národního divadla, které uvádí dodnes v premiéøe v podstatì všechny jeho nové texty (napø. *Plenty* / Spousta, 1978 /, *A Map of the World* / Mapa svìta, 1982 /, *Pravda* – znovu s Howardem Brentonem, 1985).
Pro Hara typický konflikt mezi idealisty a pragmatiky obsahují i všechny hry jeho slavné trilogie (*David Hare Trilogy: Racing Demon* /Závod s ïáblem, 1990/, /Vypískání soudcù, 1991/ a *Absence of War* /Nepøítomnost války, 1993/ zkoumající souèasnou situaci opìrných „sloupù" britské spoleènosti - anglikánské církve, britské justice a parlamentního systému politických stran. Hry trilogie, jako□ i následující, intimnìji ladìné tituly *Skylight* (Sklenìný strop, 1995), Jak to vidí Amy (*Amy's View*, 1997) a *Juda's Kiss* (Jidášùv polibek, o procesu s Oscarem Wildem, 1998) re□íroval Richard Eyre, v letech 1988-96 øeditel Royal National Theatre.
Hare je rovnì□ zkušeným scénáristou a filmovým a televizním re□isérem (napø. *Wetherby, Paris By Night*). Stav spoleèenského vìdomí v Británii poèátku 90. let dokumentuje kniha *Asking Around* (Vyptávání), do ní□ Hare zahrnul materiál, z nìho□ vycházel pøi koncipování své trilogie.

Jitka Sloupová

Divadelní hry Davida Hara

- *Inside Out* (s Tony Bicatem, 1968)
- *How Brophy Made Good* (Jak se B. osvìdèil, 1969)
- *What Happened to Blake* (Co se stalo Blakeovi, 1970)
- *Slag* (Struska, 1970)
- *The Rules of the Game* (Pravidla hry, adaptace Pirandella, 1971)
- *Lay By* (Postranní kanál, spoluautorství, 1971)
- *The Great Exhibition* (Velká výstava, 1972)
- *England's Ireland* (Anglické Irsko, spoluautorství, 1972)
- *Brassneck* (s Howardem Brentonem, 1973)
- *Knuckle* (Kotník, 1974)
- *Fanshen* (adaptace knihy W. Hintona, 1975)
- *Teeth'n'Smiles* (Zuby a úsmìvy, 1975)
- *Plenty* (Spousta, 1978)
- *A Map of the World* (Mapa svìta, 1982)
- *Pravda* (s Howardem Brentonem, 1985)
- *The Bay at Nice* (Zátoka u Nice, 1987 ?)
- *Wrecked Eggs* (Zka□ená vejce, 1987 ?)
- *The Secret Rapture* (Tajná extáze, 1988 ?)
- *Racing Demon* (Závod s ïáblem, 1990)
- *Murmuring Judges* (Vypískání soudcù, 1991)
- *Absence of War* (Nepøítomnost války, 1993)
- *Skylight* (Sklenìný strop, 1995)
- *Amy's View* (Jak to vidí Amy, 1997)
- *Juda's Kiss* (Jidášùv polibek, 1998)
- *The Blue Room* (Modrý pokoj, 1998)

David Hare

Jak to vidí Amy

Edice Souèasná hra. Redaktorka edice Kamila Patková.
Z anglického originálu Amy's View, který vydalo nakladatelství Faber & Faber, Londýn 1997,
pøelo□ila Jitka Sloupová.
Obálka a grafická úprava Egon Tobiáš.
Vydal Divadelní ústav v Praze, Celetná 17, jako svou 443. publikaci.
Vychází s finanèní podporou Nadace Èeský literární fond.
1. vydání.
Náklad 300 výtiskù.
Sazba Studio Hamlet, Divadelní ústav.
Tisk tiskárna TOBOLA, Praha.